

EKOSCAN INNOWACJA I ROZWÓJ SP. Z O.O.

Budynek C ELZAMET, Karola Miarki 2F

41-940 Piekary Śląskie

tel. 600 243 782

biuro@ekoscan.pl

www.ekoscan.pl

Gmina Woźniki

ul. Rynek 11

42-610 Woźniki

**Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028**

Zespół autorski:

ŁUKASZ BYSTRZANOWSKI

KATARZYNA KUBICZEK

**Wojewódzki FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA
i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH**

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach**

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

2020 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Streszczenie	5
3. Ogólna charakterystyka Gminy Woźniki	6
4. Ocena stanu środowiska Gminy Woźniki.....	8
4.1 Obszar działania: ochrona jakości powietrza	8
4.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia stanu jakości powietrza	20
4.2 Obszar działania: zagrożenia hałasem	23
4.2.1 Definicja hałasu, dopuszczalne poziomy, rodzaje hałasu	23
4.2.3 Ocena klimatu akustycznego Gminy Woźniki.....	28
4.2.4 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed hałasem.....	29
4.3 Obszar działania: pola elektromagnetyczne.....	31
4.3.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym	33
4.4 Obszar działania: gospodarowanie wodami.....	34
4.4.1 Wody podziemne.....	34
4.4.2 Wody powierzchniowe.....	36
4.4.3 Ochrona przed powodzią	39
4.4.4 Ochrona przed suszą	39
4.4.5 Analiza SWOT i proponowane kierunki działań w celu racjonalnego gospodarowania wodami ..	40
4.5 Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa.....	41
4.5.1. Zaopatrzenie w wodę	41
4.5.2. Odprowadzanie ścieków	43
4.5.3 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	45
4.6 Obszar działania: zasoby geologiczne	46
4.6.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów geologicznych	47
4.7 Obszar działania: powierzchnia ziemi.....	48
4.7.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony powierzchni ziemi.....	53
4.8 Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	55
4.8.1 Odpady komunalne.....	55
4.8.2 Odpady inne niż komunalne	58
4.8.3 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	60
4.9 Obszar działania: zasoby przyrodnicze.....	62
4.9.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów przyrodniczych.....	67
4.10 Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami	68
4.10.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu zapobieganie poważnym awariom	69

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

4.11	Edukacja ekologiczna.....	71
4.11.1	Analiza SWOT i kierunki działań w celu rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa Gminy Woźniki	74
4.12	Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	76
5.	Dotychczas realizowane działania w kierunku ochrony środowiska na terenie Gminy Woźniki (lata 2018-2019).....	78
6.	Cele programu ochrony środowiska w poszczególnych obszarach działania, zadania i ich finansowanie	85
6.1	Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska	121
7.	System realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027	125
8.	Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych	129

Wykaz skrótów

BA	– Baza Azbestowa
DW	– Droga wojewódzka
GIOŚ	– Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
JCW	– Jednolite Części Wód
JCWP	– Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWpd	– Jednolite Części Wód Podziemnych
NFOŚiGW	– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	– odnawialne źródła energii
PMŚ	– Państwowy Monitoring Środowiska
POliŚ	– Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	– Program Ograniczania Niskiej Emisji
POŚ	– Program Ochrony Środowiska
PPIS	– Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny
PSZOK	– Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RIPOK	– Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RGOK	– Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi
RPO	– Regionalny Program Operacyjny
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WWA	– wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
WPGO	– wojewódzki program gospodarki odpadami
ZDR	– zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej
ZZR	– zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

1. Wstęp

Zgodnie z *Ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)* organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. ww. ustawy.

Celem ***Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028***, zwanego w dalszej części opracowania POŚ, jest przedstawienie ogólnych wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Woźniki. Program jest kontynuacją przyjętego w 2016 r. *Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi w zakresie trzech kapitałów: ludzkiego, ekologicznego i ekonomicznego.

Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel programu przeprowadzono ocenę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, zdiagnozowano główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania. Zaproponowano harmonogram działania łącznie ze źródłami ich finansowania.

POŚ jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w gminie. W szczególności:

- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie;
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy;
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w mieście;
- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, samorządom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska;
- ułatwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć;
- ułatwia wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska;
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

2. Streszczenie

Zgodnie z art. 74.1 ust. 2 Konstytucji RP, ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. Powinny one prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnym i przyszłym pokoleniom. Władze publiczne działają przez swoje organy ochrony środowiska wyszczególnione w *Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)*, która to stanowi główną podstawę prawną powstania niniejszego dokumentu.

Na wstępie POŚ zawiera krótką charakterystykę Gminy Woźniki m.in. informacje o jego położeniu, demografii, użytkowaniu gruntów i stanie infrastruktury komunalnej.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Woźniki uwzględnia dziesięć obszarów działania:

1. Ochrona jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Powierzchnia ziemi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenia poważnymi awariami

W dalszej części dokumentu określono cele, kierunki działań i zadania wynikające z oceny stanu środowiska przewidziane do realizacji w ramach POŚ wraz z ich harmonogramem rzeczowo-finansowym.

Efektem realizacji POŚ będzie utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego oraz jego poprawa, jak również wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w gminie.

W dokumencie tym opisano narzędzia realizacji zadań, elementy zarządzania i monitoringu założonych zadań oraz jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie. Przedstawiono także zasady monitorowania POŚ poprzez określone wskaźniki umożliwiające kontrolę i ocenę stanu realizacji założonych działań.

Niniejszy Program jest kontynuacją poprzednich programów ochrony środowiska dla Gminy Woźniki i został opracowany zgodnie z wytycznymi, przygotowanymi przez Ministerstwo Środowiska, które skonsultowano z Państwową Radą Ochrony Środowiska, urzędami marszałkowskimi, Związkiem Powiatów Polskich, Unią Metropolii Polskich, Związkiem Miast Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Ogólna charakterystyka Gminy Woźniki

Położenie i powierzchnia gminy

Gmina Woźniki jest jedną z ośmiu gmin powiatu lublinieckiego położonego w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Pod względem geograficznym gmina zlokalizowana jest na Wyżynie Śląsko – Krakowskiej w makroregionie Wyżyna Wieluńsko – Woźnicka (Próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Proсны), makroregionie Wyżyna Śląska (Próg Tarnogórski) oraz makroregionie Nizina Śląska (Równina Opolska – Obniżenie Małej Panwi). Przez południowe krańce gminy przepływa rzeka Mała Panew zbierająca wody z licznych dopływów biorących początek w Progu Woźnickim. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Grojec 365 m n.p.m.

Gmina Woźniki zajmuje powierzchnię 127 km²

Rysunek 1 Położenie Gminy Woźniki na tle powiatu lublinieckiego

[Źródło: <http://gminy.pl/>]

W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Babienica, Górale – Czarny Las, Kamienica, Kamieńskie Młyny, Ligota Woźnicka, Lubsza, Piasek, Psary, Sońnica – Dyrdy oraz miasto Woźniki. W roku 2011 z sołectwa Kamienica wyodrębnione zostało nowe sołectwo Drogobycza

Ludność

Na koniec 2019 roku w gminie Woźniki zamieszkiwało 9 619 osób. Liczbę ludności w gminie na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Liczba osób zamieszkujących Gminy Woźniki w latach 2014-2018¹

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności [osoby]	9 641	9 668	9 644	9 655	9 614	9 619

¹ Bank Danych Lokalnych, GUS

4. Ocena stanu środowiska Gminy Woźniki

4.1 Obszar działania: ochrona jakości powietrza

Jakość powietrza w Gminie Woźniki

Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) jest realizowany przez Inspekcję Ochrony Środowiska. W ramach PMŚ realizowane są przede wszystkim zadania, które wiążą się z wypełnianiem wymagań zawartych w przepisach Unii Europejskiej i prawie polskim, a także podpisanych i ratyfikowanych przez Polskę konwencjach środowiskowych. Obecnie realizowany jest „Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020”.

Monitoring jakości powietrza obejmuje zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza, w tym pomiary i oceny jakości powietrza w strefach, monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia, pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza metalami ciężkimi i WWA oraz rtęcią w stanie gazowym na stacjach monitoringu tła regionalnego, pomiary składu chemicznego pyłu PM_{2,5}, monitoring prekursorów ozonu, programy badawcze dotyczące zjawisk globalnych i kontynentalnych wynikające z podpisanych przez Polskę konwencji ekologicznych.

Ok. 90% pomiarów jakości powietrza wykonywanych w ramach PMŚ oraz roczne i pięcioletnie oceny jakości powietrza w strefach są wykonywane przez GIOŚ i regionalne wydziały. Na zlecenie GIOŚ są realizowane krajowe programy monitoringu jakości powietrza, GIOŚ jednocześnie nadzoruje i koordynuje wykonywanie programu badań i ocen jakości powietrza określonego w krajowym i wojewódzkich programach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (*t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.*) GIOŚ wykonał ocenę jakości powietrza za rok 2019 i na jej podstawie dokonał klasyfikacji stref zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin, a następnie informacje te zawarł w wojewódzkich raportach z oceny poziomów substancji w powietrzu za rok 2019. Raporty te w terminie do 30 kwietnia br. zostały przekazane do właściwych terytorialnie zarządów województw. Ocena pod kątem ochrony zdrowia została wykonana odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe PM₁₀: benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu i ołowiu. Ocena pod kątem ochrony roślin została wykonana odrębnie dla 3 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O₃).

Celem prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

1. Dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego).

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

2. Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach.
3. Wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach.

Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, określono dla następujących przypadków:

Tabela 2 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	– utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	– określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych – opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu – kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych

Tabela 3 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	– utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	– dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych – opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza,

		w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
--	--	--

Tabela 4 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania
D1	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	– utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
D2	powyżej poziomu dopuszczalnego	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2.5}
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- - miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

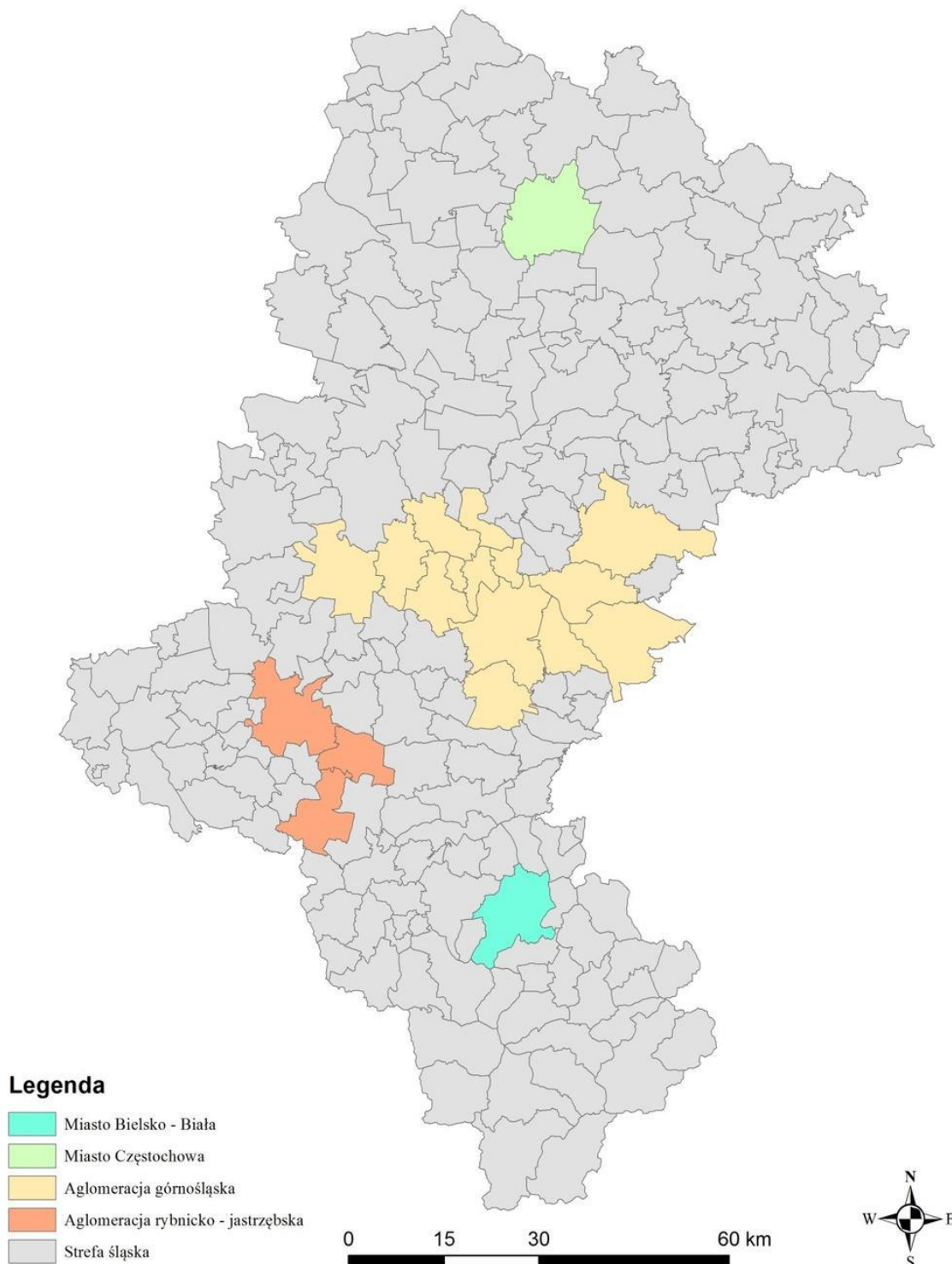
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 mieszkańców.

Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401 - obejmuje 14 miast na prawach powiatu, Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice, spośród tych miast w 9 mieszka ponad 100 mieszkańców;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402 - obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój;
- miasto Bielsko-Biała - kod strefy PL2403 - strefa miejska powyżej 100 tys. mieszkańców;
- miasto Częstochowa - kod strefy PL2404 - strefa miejska powyżej 100 tys. mieszkańców);
- strefa śląska – kod strefy PL2405 – pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców, obejmuje 17 powiatów ziemskich: bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko-lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Gmina Woźniki znajduje się w obszarze strefy **śląskiej**.

Lokalizacja stref jakości powietrza w województwie śląskim

Rysunek 2 Lokalizacja stref jakości powietrza w województwie śląskim

[Źródło: „Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji”]

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

W granicach Gminy Woźniki a w obecnej chwili brak jest stacji monitoringu powietrza.

Wyniki z monitoringu powietrza pozwalają zakwalifikować każdą ze stref do odpowiedniej klasy ze względu na ochronę zdrowia dla każdego z zanieczyszczeń. Poniżej przedstawiano kwalifikacje strefy śląskiej w latach 2013-2019:

Tabela 5 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dwutlenek azotu	A	A	A	A	A	A	A
Dwutlenek siarki	A	A	A	A	C	A	A
Pył zawieszony PM10	C	C	C	C	C	C	C
Pył PM2,5	C	C	C	C	C	C	C
Ozon	C	C	C	C	C	C	C
Tlenek węgla	A	A	A	A	A	A	A
Benzen	A	A	A	A	A	A	A
Benzo(a)piren	C	C	C	C	C	C	C
Arsen	A	A	A	A	A	A	A
Kadm	A	A	A	A	A	A	A
Nikiel	A	A	A	A	A	A	A
Ołów	A	A	A	A	A	A	A

Pod względem ochrony zdrowia nadal przekroczone są wartości dopuszczalne dla stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, ozonu i benzo(a)pirenu.

Tabela 6 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla poszczególnych zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Tlenki azotu	A	A	A	A	A	A	A
Dwutlenek siarki	A	A	A	A	A	A	A
Ozon - poziom docelowy	A	A	C	C	C	C	C
Ozon - cel długoterminowy	D2	D2	D2	D2	D2	D2	D2

Pod względem ochrony roślin nadal przekroczone są wartości dopuszczalne dla ozonu.

Brak pomiarów stężeń zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery na terenie gminy Woźniki uniemożliwia przeprowadzenie szczegółowej analizy stanu powietrza atmosferycznego w gminie. Analizę stanu środowiska można przeprowadzić jedynie na podstawie wyników pomiarów pochodzących ze stacji w sąsiednich gminach.

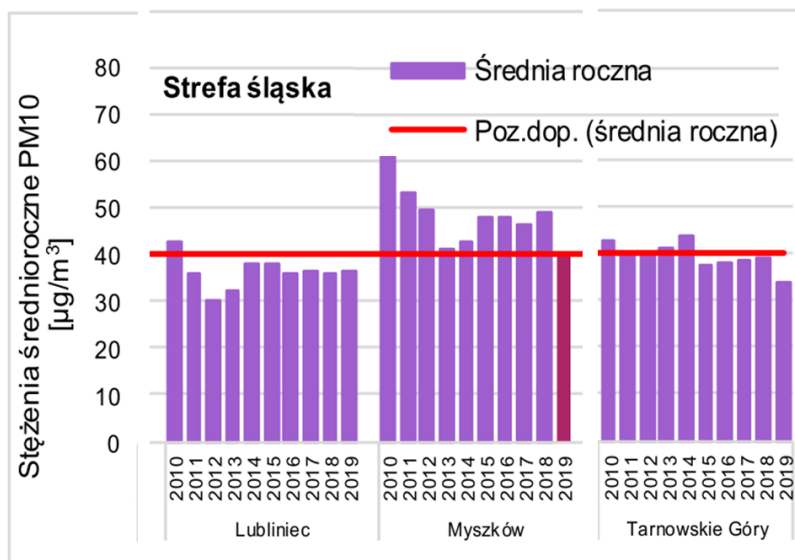
W niniejszym opracowaniu przytoczono wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń pochodzące z najbliższych następujących stacji zlokalizowanych w strefie śląskiej:

- Lubliniec, ul. Piaskowa 56 - pomiar manualny następujących zanieczyszczeń: AS_PM10 - arsen w PM10, BAP_PM10 - benzo(a)piren w PM10, CD_PM10 - kadm w PM10, PB – ołów, PM10 - pył zawieszony PM10, NI_PM10 - nikiel w PM10
- Tarnowskie Góry, ul. Litewska – pomiar manualny następujących zanieczyszczeń: AS_PM10 - arsen w PM10, BAP_PM10 - benzo(a)piren w PM10, CD_PM10 - kadm w PM10, PB – ołów, PM10 - pył zawieszony PM10, PM2.5 - pył zawieszony PM2.5, NI_PM10 - nikiel w PM10

- Myszków, ul. Miedziana 3 – pomiar manualny pyłu zawieszonego PM10.

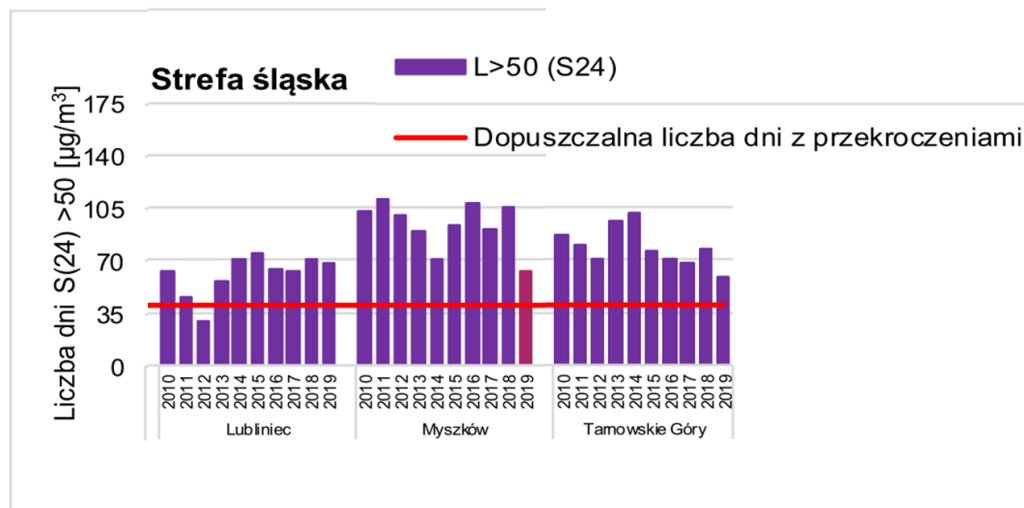
Poniżej zestawiono wyniki pomiarów prowadzonych w wyżej wymienionych stacjach pomiarowych w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza:

Pył zawieszony PM10

Rysunek 3 Stężenia średnie roczne pyłu PM10 w strefie śląskiej w latach 2010-2019

Zarówno na stacji z Lublińcu, jak i w Tarnowskich Górach od lat nie wystąpiły przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10. Na stacji w Myszkowie niestety w ostatnich latach odnotowano takie przekroczenia.

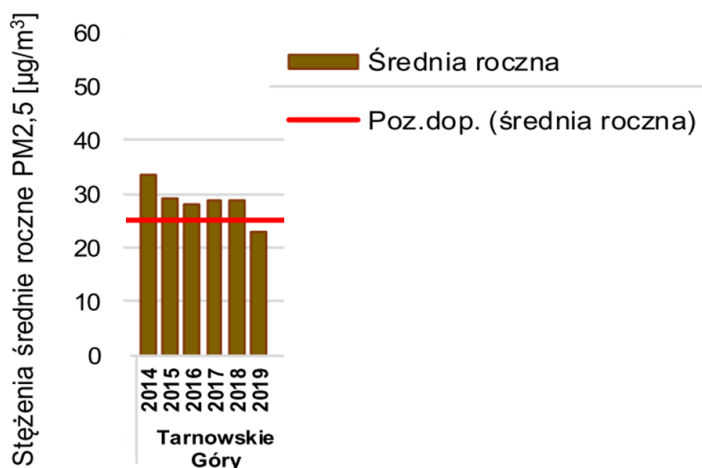

Rysunek 4 Liczba dni z przekroczeniem stężeń dobowych pyłu PM10 powyżej 50 µg/m³ w strefie śląskiej w latach 2010-2019

Na każdej ze stacji w ostatnich latach występowało przekroczenie dopuszczalnej liczby dni, w której można obserwować przekroczenie stężeń dobowych pyłu PM10.

Główną przyczyną przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego jest oddziaływanie emisji z sektora bytowo-komunalnego i w mniejszym stopniu emisji ze źródeł komunikacyjnych.

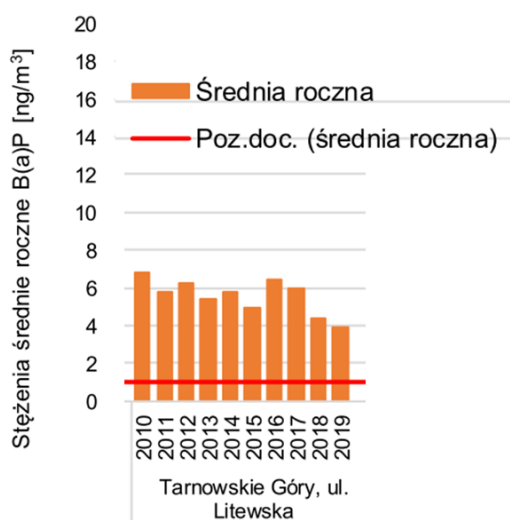
Pył zawieszony PM_{2,5}

Rysunek 5 Średnie roczne stężenia pyłu PM_{2,5} w województwie śląskim w latach 2010-2019

Na stacji w latach 2012-2018 notowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego, jednak w roku 2019 sytuacja poprawiła się i przekroczenia takiego już nie zaobserwowano.

Benzo(a)piren w pyle PM₁₀

Rysunek 6 Średnie roczne stężenia benzo(a)pirenu w strefie śląskiej w latach 2010-2019

W 2019 roku, w porównaniu do lat 2016-2018, na stanowisku w Tarnowskich Górach stężenie zmalało, jednak nadal przekracza poziom dopuszczalny.

W zakresie ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyle PM₁₀ pomiary wykonane w roku 2019 na stacji w Tarnowskich Górach pokazują, że średnie roczne stężenia zmalały w porównaniu z rokiem 2018 i latami poprzednimi i w dalszym ciągu są poniżej poziomu dopuszczalnego.

Na terenie gminy nie ma żadnej stacji pomiarowej stanu powietrza WIOŚ, natomiast prowadzony jest monitoring powietrza z wykorzystaniem systemu Airly oraz czujników, które odczytują w czasie rzeczywistym serię parametrów dotyczących bieżącego stanu powietrza w lokalizacji, w której są umieszczone, tj. PM1, PM2,5, PM10, temperaturę, ciśnienie, wilgotność i wiatr.

Obecnie czujniki zainstalowane są w Babienicy przy ul. Stawowej. Na map.airly.eu można sprawdzić, jakim powietrzem oddychają mieszkańcy. Prezentowane na niej dane pozwalają na sprawdzenie aktualnej jakości powietrza w konkretnej lokalizacji. Poza tym system, dzięki zaawansowanym algorytmom, pozwala sprawdzić na platformie szczegółową prognozę jakości powietrza na najbliższe 24 godziny

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na stan powietrza w gminie Woźniki mają wpływ różnorodne źródła emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska – przez pojęcie „emisja” należy rozumieć wprowadzanie pośrednio lub bezpośrednio do powietrza, wody, powierzchni ziemi w wyniku działalności człowieka substancji lub energii takich jak ciepło, hałas, wibracje lub pole elektromagnetyczne. Emisję dzielimy na:

Emisję punktową – są to obiekty przemysłowe, duże instalacje spalania paliw oraz źródła technologiczne, których funkcjonowanie powoduje wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza. Wielkość emisji wynikającej z tego typu źródeł uzależniona jest m.in. od stosowanego procesu technologicznego, ilości, charakterystyki i stanu technicznego stosowanych urządzeń (w tym redukujących emisję), ilości, jakości i rodzaju zużywanych paliw.²

Na terenie Gminy Woźnik aktualnie istnieje jeden zakład posiadający pozwolenie na emisję zanieczyszczeń do powietrza wydane przez Starostę Lublinieckiego, jest to instalacja do przetwórstwa mięsa należąca do Zakładu Masarskiego "WIĘCEK" Sp.J. Adolf, Dariusz, Klaudiusz Więcek znajdującego się w Psarach, ul. Kopernika 6.

W gminie działa także kilka podmiotów, które zgodnie z obowiązującymi przepisami dokonały zgłoszenia instalacji emitujących zanieczyszczenia do powietrza (nie wymagających pozwolenia), których lista zamieszczono w przedstawionej dalej tabeli.

² Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2017 r.

Tabela 7 Podmioty, które zgłosiły instalacje emitujące zanieczyszczenia do powietrza (stan na maj 2020 r.)³

L.p.	Nazwa podmiotu
1.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Remontowe „ATRANS” Jadwiga Treła Stacja Paliw ul. Lompy 9, Psary. (instalacja do przetaczania paliw płynnych)
2.	Producent Brojlerów Jacek Osadnik ul. Partyzantów 3, Piasek. (instalacja technologiczna i instalacja energetyczna)
3.	Jan i Maria Gajda Ferma Produkcji Drobiu, ul. Strzebińska 5, Psary. (instalacja do przechowywania zboża)
4.	„WIĘCEK” Sp. J. Adolf, Dariusz, Klaudiusz Więcek, ul. Kopernika 6, Psary. (instalacja energetyczna)

Emisję powierzchniową – są to głównie małe kotłownie oraz paleniska domowe wprowadzające pyły i gazy do powietrza w sposób zorganizowany na małych wysokościach i z niską prędkością wylotową.⁴ Na terenie Gminy Woźniki nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy.

Obszar zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zaopatrywany jest w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (np. węgiel kamienny, miał), olejem opałowym, gazem ziemnym, względnie energią elektryczną.

Niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania budynków mieszkalnych jednorodzinnych wpływa negatywnie na stan powietrza atmosferycznego ze względu na niską sprawność urządzeń grzewczych oraz brak jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery.

Emisję liniową - wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzącej ze źródeł liniowych (komunikacyjnych) w głównej mierze uzależniona jest od wielkości natężenia ruchu pojazdów oraz:

- rodzaju pojazdów,
- zmienności natężenia ruchu pojazdów w czasie,
- rodzaju stosowanego paliwa,
- prędkości, z jaką pojazdy poruszają się po drodze,
- obciążenia i stanu technicznego pojazdów,
- norm emisji spalin spełnianych przez pojazdy.

Istotne znaczenie dla emisji pyłu zawieszonego ma również emisja pozaspalinowa wynikająca ze zużycia opon, okładzin samochodowych (np. klocki hamulcowe), nawierzchni dróg oraz

³ Dane udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Lublińcu.

⁴ Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2017 r.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

resuspensji (wtórny unosu) pyłów, która bezpośrednio wynika z rodzaju i stanu nawierzchni, pobocza (utwardzone czy nie) oraz częstotliwości sprzątania nawierzchni.

Ponadto wpływ na rozkład emisji ma występowanie posilkowych elementów infrastruktury drogowej (np. ekrany akustyczne), ukształtowanie terenu, obecność zabudowy wokół szlaków komunikacyjnych czy typ otaczającej roślinności, które w istotny sposób wpływają na wymianę mas powietrza wokół dróg.⁵

W czasie pracy silników samochodowych do atmosfery emitowane są zanieczyszczenia głównie w postaci tlenku węgla, tlenków azotu, tlenków siarki, węglowodorów aromatycznych i alifatycznych, związków ołowiu czy pyłów. Skład i ilość tych zanieczyszczeń jest uzależniona od rodzaju i stanu technicznego pojazdów, jakości stosowanego paliwa oraz rozwiązań proekologicznych.

Emisja z ruchu pojazdów negatywnie wpływa na zdrowie i życie ludzi, ponieważ rozprzestrzenia się w dużych stężeniach na niewielkich wysokościach.

Działania ograniczające niską emisję na terenie Gminy Woźniki

W 2012 r. przyjęto Program Ograniczenia Niskiej Emisji w Gminie Woźniki uchwałą Rady Miejskiej w Woźnikach Nr 203/XVII/2012 z dnia 17 sierpnia 2012 r., który został zaktualizowany uchwałą nr 193/XXI/2016 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Woźniki”. Celem opracowania jest m.in.:

- wskazanie działań wpływających na poprawę jakości powietrza w Gminie Woźniki,
- ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych,
- umożliwienie maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej.

W 2017 r. Gmina Woźniki rozpoczęła realizację zadania polegającego na dofinansowaniu wymiany starych źródeł ciepła oraz montażu ogniw fotowoltaicznych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Woźniki. Do tej pory w ramach dotacji zlikwidowanych zostało 150 starych, nieekologicznych źródeł ciepła na paliwo stałe a w ich miejsce zabudowano 150 nowych ekologicznych kotłów grzewczych spełniających wymagania minimum 5 klasy. W ramach zadania zamontowano także 30 instalacji fotowoltaicznych pracujących na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Gmina planuje kontynuować realizację programu w kolejnych latach.

Uchwała antysmogowa dla województwa śląskiego⁶

7 kwietnia 2017 r. sejmik śląski jako drugi po małopolskim przyjął uchwałę antysmogową dla województwa śląskiego (Nr V/36/1/2017).

⁵ Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2017 r.

⁶ www.slaskie.pl

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Uchwała ta dotyczy wszystkich użytkowników kotłów, pieców, kominków na paliwo stałe w województwie śląskim, tj:

- mieszkańców,
- prowadzących działalność gospodarczą (kotły o mocy do 1 MW),
- właścicieli budynków wielorodzinnych,
- spółdzielnie, wspólnoty,
- samorządy lokalne.

Uchwała antysmogowa wskazuje rodzaj urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania oraz rodzaj paliw zakazanych do stosowania, czyli w czym można spalać i co można spalać.

Realizacja uchwały antysmogowej ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza w regionie, a tym samym przyczynić się do poprawy zdrowia ludności i większego komfortu życia. Nowe przepisy zaczęły obowiązywać od 1 września 2017 r. na terenie całego województwa śląskiego. Zgodnie z nimi od tego czasu nie można stosować: węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %, biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.

Uchwała obowiązuje wszystkich, którzy po 1 września 2017 roku zaplanowali instalację urządzeń grzewczych lub ich wymianę.

W zależności od wieku użytkowanego kotła podano trzy daty graniczne ich wymiany:

- Kotły eksploatowane 10 lat i więcej, należy wymienić do końca 2021 roku,
- Kotły eksploatowane 5-10 lat, należy wymienić do końca 2023 roku,
- Kotły poniżej 5 lat należy wymienić do końca 2025 roku.

Na rynku są aktualnie użytkowane również kotły klasy 3 i 4. Ze względu na to, że do roku 2016 wymiana na takie kotły była dofinansowywana, graniczną datę ich obowiązkowej wymiany na klasę 5 wydłuża się do końca roku 2027.

Każdy, kto buduje nowy dom i zamierza ogrzewać go węglem lub drewnem, ma obowiązek zainstalować kocioł klasy 5. Ta regulacja ma zastosowanie od 1 września 2017 roku.

Dodatkowo od 2020 r. stosuje się przepisy unijnej dyrektywy ecodesign, która dotyczy oznakowania ecodesign na kotle klasy 5, informującego o tym, że urządzenie spełnia sezonowe normy emisji zanieczyszczeń również w sytuacji, gdy nie pracuje z mocą nominalną. Ecodesign dodatkowo gwarantuje wysoką efektywność przez cały sezon.

4.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia stanu jakości powietrza

Obszar działania: OCHRONA JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> wiele inwestycji już wykonano lub są w trakcie realizacji (np. termomodernizacje budynków, wymiana starych nieekologicznych źródeł ciepła, budowa instalacji fotowoltaicznych OZE) świadomość dot. konieczności wdrożenia działań związanych z ochroną powietrza jest coraz większa posiadanie dokumentów identyfikujących problem niskiej emisji („Program Ograniczenia Niskiej Emisji”, „Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej”) duży stopień zalesienia gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ograniczone środki finansowe na inwestycje proekologiczne w zakresie ochrony powietrza spalanie w piecach domowych odpadów i złego jakościowo węgla
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> rosnąca popularność i dostępność nowych technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii coraz wyższe koszty energii zwiększające opłacalność działań zmniejszających jej zużycie wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrost wykorzystania OZE wsparcie finansowe dla działań związanych z likwidacją „niskiej emisji” możliwość uzyskania dofinansowania do inwestycji proekologicznych zaostrzające się normy dla przemysłu dające szansę na poprawę stanu środowiska realizacja Programu ochrony powietrza dla woj. Śląskiego, realizacja „Uchwały antysmogowej” 	<ul style="list-style-type: none"> ceny paliw ekologicznych nie zachęcają do zmiany paliwa i źródła ciepła wysoki koszt inwestycji w OZE niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych utrzymujący się trend wzrostu zużycia energii rosnąca liczba „starych” samochodów na drogach zwiększająca się konsumpcja, a tym samym zapotrzebowanie na energię napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin

ogólnopolska edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości smogu	

Proponowane działania jakie powinny być podejmowane w zakresie ochrony powietrza:

- Ograniczenie emisji z sektora komunalno – bytowego w zakresie źródeł emisji o małej mocy do 1 MW**

Głównym celem działania jest określenie planu działań w zakresie obniżenia poziomu niskiej emisji, spowodowanej spalaniem paliw w indywidualnych źródłach ciepła o mocy do 1 MWt.

- Ograniczenie emisji z sektora transportu**

Głównym celem działań, podejmowanych w tym zakresie, ma być poprawa organizacji ruchu pojazdów, przy wzrastającej mobilności, a także wprowadzenie dodatkowych mechanizmów zmniejszających uciążliwość ruchu samochodowego, takich jak: strefy ruchu pieszego, strefy ograniczonego ruchu, rozbudowa ścieżek rowerowych dojazdowych, rozwój infrastruktury rowerowej, buspasy, a także inwestycje rozbudowy układu komunikacyjnego w zakresie dróg alternatywnych poza obszarami gęstej zabudowy mieszkaniowej. Jednym z głównych kierunków tych działań musi być również rozwój komunikacji publicznej wraz z modernizacją infrastruktury komunikacji zbiorowej oraz poprawą jej organizacji (w tym synchronizacja funkcjonowania poszczególnych linii).

- Ograniczanie i kontrola emisji ze źródeł przemysłowych**

Celem, w ramach tego kierunku działań, powinien być znaczny nadzór nad działalnością przemysłu i nad jego negatywnym wpływem na jakość powietrza, szczególnie w kontekście emisji niezorganizowanej, a także bezwzględne egzekwowanie wymagań postępowania kompensacyjnego na obszarach występowania przekroczeń wartości normowanych stężeń substancji. Dodatkowo ważnym kierunkiem jest rozwój nowoczesnych technologii służących ochronie powietrza i ich wdrażanie w sektorze przemysłu.

- Działania kontrolno-edukacyjne**

Działania kontrolne skierowane powinny być nie tylko na strefę przemysłową, ale również na sektor komunalno – bytowy i sektor usług. W szczególności chodzi o kontrolę gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów. Stosowane kontrole powinny mieć również aspekt edukacyjno - informacyjny, służący kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych mających na celu ochronę powietrza.

- Działania na rzecz efektywności energetycznej**

Celem tych działań musi być realizacja inwestycji w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej we wszystkich dziedzinach mających wpływ na jakość powietrza, w tym również kogeneracja energii, gospodarka energetyczna miast i gmin. Istotnym elementem jest wspieranie inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.

- Działania krótkoterminowe**

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Celem głównym jest realizacja działań krótkoterminowych, które mają przyczynić się do zmniejszenia występowania epizodów wysokich stężeń substancji sięgających nawet poziomów alarmowych. Wdrożenie odpowiednich działań odnośnie ograniczania emisji z sektora komunalno – bytowego czy też z sektora transportu ma przynieść szybki efekt w powiązaniu z szeroką akcją informacyjno-edukacyjną. Celem tych działań jest szczególnie ochrona wrażliwych grup ludności przed negatywnymi skutkami oddziaływania wysokich stężeń substancji w powietrzu. Ma służyć temu również dobrze rozbudowana sieć przekazywania informacji o jakości powietrza i podejmowanych działaniach w kierunku poprawy stanu powietrza.

4.2 Obszar działania: zagrożenia hałasem

4.2.1 Definicja hałasu, dopuszczalne poziomy, rodzaje hałasu

Zagadnienia związane z ochroną środowiska przed hałasem reguluje przede wszystkim *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)*. Istnieją różne definicje hałasu, co wynika z faktu iż jest to zjawisko w dużej mierze bardzo subiektywne. Dla potrzeb niniejszego opracowania najbardziej trafne z punktu widzenia ochrony środowiska będą określenia hałasu zawarte w:

- ustawie Prawo ochrony środowiska, która definiuje hałas jako dźwięk o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz (art. 3 pkt. 5 ww. ustawy),
- Dyrektywie 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku i określająca go jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch lotniczy oraz hałas pochodzący z obszarów o działalności przemysłowej.

Normy poziomu hałasu

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112)*. W zamieszczonych dalej tabelach przedstawiono informacje na temat dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w ww. rozporządzeniu.

Tabela 8 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby⁷

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
		Drogi i linie kolejowy		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równym 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocnej
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-	65	56	55	45

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112)

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe				
4.	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100, można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Tabela 9 Tabela Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby⁶⁾

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równym 16 godzinom	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	60	50	50	45

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾				
c) Tereny mieszkaniowo-usługowe				
d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 mieszkańców ²⁾				

¹⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100, można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródła hałasu na terenie Gminy Woźniki

Spośród występujących w środowisku źródeł hałasu na terenie Gminy Woźniki można wyróżnić:

- hałas drogowy,
- hałas przemysłowy.

Hałas drogowy

Hałas drogowy to przede wszystkim dźwięki generowane w związku z poruszaniem się pojazdów (hałas silnikowy) i hałas powstający na styku opony z nawierzchnią drogową. Jest uzależniony m.in. od:

- liczby poruszających się pojazdów,
- prędkości pojazdów,
- dobowego natężenia ruchu,
- rodzaju i stanu technicznego pojazdów,
- rodzaju, jakości i stanu nawierzchni dróg,
- układu sieci drogowej na danym obszarze,
- liczby pasów ruchu i ich odległości od zabudowy mieszkaniowej,
- organizacji ruchu na danym obszarze związanej np. z obowiązującymi ograniczeniami szybkości, znakami STOP,
- liczby skrzyżowań regulowanych za pomocą sygnalizacji świetlnej,
- czasu trwania cyklu zmiany świateł.

Większość z w/w czynników zależy od pory dnia, tygodnia, miesiąca i pory roku, stanu pogody i innych przypadkowych zdarzeń.

Do podstawowych czynników wywołujących nadmierny hałas drogowy można zaliczyć:

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- nadmierną prędkość pojazdu i jego zły stan techniczny,
- duży udział pojazdów ciężkich w strukturze ruchu,
- brak płynności ruchu pojazdów.

Przez tereny gminy Woźniki przebiegają następujące sieci dróg wojewódzkich: DW 789, DW 905, DW 906, DW 908.

W 2019 r. oddano do użytkowania również obwodnicę Woźnik stanowiącą ciąg drogi wojewódzkiej nr 789.

Ponadto przez obszar gminy przebiega szereg dróg powiatowych i lokalnych.

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Woźniki:

Woźniki – miasto

S 2312 – ul. Tarnogórska - ul. Rynek – ul. Krakowska – Cynków

S 2335 – ul. Lompy – ul. Harcerska – Dąbrowa

S 2336 – ul. Florianek – Ligota Woźnicka

S 2310 – ul. Karola Miarki – ul. Czarnoleśna – do Niegolewki

S 2311 – od DP 2310 – do Mzyk

Woźniki – gmina

S 2341 – Babienica ul. Stawowa

S 2342 – Psary ul. Główna – ul. Lompy – Lubsza ul. Szkolna

S 23 43 – Kamienica – Babienica – Psary

S 1023 – Kamienica – Kamieńskie Młyny – Rudnik

S 2336 – Lubsza – Ligota Woźnicka

S 2339 – Pakuły – Ligota Woźnicka

S 2333 – DW 905 – Łazy.

W 2019 r. oddano do użytkowania odcinek autostrady A1 przebiegający przez Gminę Woźniki (odc. Pyrzowice – Częstochowa).

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy występuje w otoczeniu terenów zakładów przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych. Źródłami tego rodzaju hałasu mogą być stosowane maszyny i urządzenia przemysłowe, procesy technologiczne, a także różnego rodzaju instalacje oraz transport wewnątrz zakładu. Najwyższą emisję hałasu powodują przepływy gazu z dużą prędkością (np. wentylatory, zawory ciśnienia pary) lub procesy związane z uderzeniami (np. tłoczenie, nitowanie, praca młotów pneumatycznych). Poziom hałas przemysłowego zależy przede wszystkim od rodzaju i właściwości stosowanych maszyn i urządzeń. W rejonach przemysłowych hałas z reguły pochodzi z ogromnej ilości różnorodnych źródeł, spośród których wiele wytwarza hałas o złożonej strukturze.

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)* obowiązkiem każdego administratora zakładu jest dotrzymanie takich standardów emisji hałasu aby jego poziom nie przekroczył norm określonych przepisami na obszarach

sąsiadujących z zakładem. W przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy są źródłem lokalnej uciążliwej emisji hałasu. Hałas przemysłowy nie ma zatem znaczącego wpływu na klimat akustyczny w skali całej gminy i jest znacznie mniej odczuwalny niż np. hałas komunikacyjny. Wynika to przede wszystkim z lokalizacji dużych zakładów na ogół z dala od zabudowy mieszkaniowej.

4.2.3 Ocena klimatu akustycznego Gminy Woźniki

Monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest prowadzony Inspektorat Ochrony Środowiska. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Na terenie Gminy Woźniki nie wykonywano w ostatnich latach badania poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W 2019 r. została oddana do użytkowania część autostrady A1 przebiegająca przez Gminę Woźniki. Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad ma obowiązek wykonać pomiary hałasu mające na celu określenie rzeczywistego oddziaływania nowo powstałych odcinków A1 na klimat akustyczny terenów w ramach analiz porealizacyjnych, zgodnie z decyzją RDOŚ w Katowicach po upływie 1 roku od oddania do użytkowania nowych odcinków autostrady.

W ramach budowy w/w odcinków autostrady A1 zostały wykonane urządzenia ochrony przed hałasem w postaci ekranów akustycznych. Wg informacji Urzędu Miejskiego w Woźnikach mieszkańcy sygnalizują uciążliwość związane nadmiernym hałasem na obszarach mieszkaniowych w okolicach autostrady.

4.2.4 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed hałasem

Obszar działania: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzone w zakładach kontrole hałasu • świadomość społeczeństwa w zakresie zagrożenia hałasem jest coraz większa • podejmowane są działania w celu poprawy klimatu akustycznego gminy (np. remonty nawierzchni dróg, budowa ekranów akustycznych) 	<ul style="list-style-type: none"> • obecność na terenie gminy dróg o dużym natężeniu ruchu • na terenie gminy nie wykonywano w ostatnich latach badania poziomu hałasu • ograniczona ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac (np. remonty dróg)
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej • realizacja wojewódzkiego programu ochrony środowiska przed hałasem na poziomie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastający ruch pojazdów, • zły stan techniczny pojazdów

Proponowane działania mające na celu ochronę przed hałasem powinny obejmować:

- budowę zabezpieczeń w postaci ekranów akustycznych na obszarach zagrożonych nadmiernym hałasem (np. wzdłuż dróg),
- tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej,
- egzekwowanie istniejących ograniczeń prędkości,
- ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania,
- stosowanie nawierzchni o dobrych parametrach akustycznych,
- rozwój systemu ścieżek rowerowych i ciągów pieszych,
- prawidłowe zabezpieczenie terenów, zlokalizowanych w otoczeniu nowych dróg,
- realizacja nowych inwestycji zgodnie z przepisami prawa w zakresie ochrony przed hałasem,
- właściwe planowanie przestrzenne w sąsiedztwie dróg,
- skuteczne i konsekwentne egzekwowanie ograniczeń ruchu, prędkości (szczególnie w porze nocnej), tonażu,
- promocję pojazdów o napędzie elektrycznym lub hybrydowym poprzez ich wyłączenie z części ograniczeń dostępu do centrów miast, zwolnienie z opłat parkingowych itp.,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- edukację ekologiczną (promocja komunikacji zbiorowej, promocja i edukacja w zakresie proekologicznego korzystania z samochodów, promocja pojazdów cichych).

4.3 Obszar działania: pola elektromagnetyczne

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)* pola elektromagnetyczne to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Naturalne procesy elektromagnetyczne rozwijały się we wszechświecie od początku jego istnienia i stanowią zasadniczy składnik środowiska Ziemi. Naturalne źródła promieniowania to np. promieniowanie kosmiczne, promieniowanie emitowane przez pierwiastki zawarte w skorupie ziemskiej. Człowiek stosunkowo niedawno wprowadził do środowiska urządzenia emitujące energię elektromagnetyczną w szerokim zakresie częstotliwości, które stanowią sztuczne źródła promieniowania.

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania elektromagnetycznego powodowanego przez działalność człowieka, wyróżnia się:

- promieniowanie jonizujące, pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych;
- promieniowanie niejonizujące, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wpływ promieniowania na człowieka i środowisko

Wpływ promieniowania elektromagnetycznego na człowieka i środowisko nie jest jeszcze do końca poznany. Możliwe skutki oddziaływania pola elektromagnetycznego, szczególnie w przypadku silnych narażeń, to⁸ :

- zaburzenia układu nerwowego
- zaburzenia układu sercowo-naczyniowego
- zaburzenia układu odpornościowego
- procesy nowotworowe
- dolegliwości subiektywne, takie jak: bóle głowy, zmęczenie, zaburzenia pamięci.

Źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Woźniki

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Woźniki są przede wszystkim:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej.

⁸ Strona internetowa Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy: <https://www.ciop.pl/>

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego na Gminy Woźniki

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a okresowe badania poziomów tych pól prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Główny Inspektorat Ochrony środowiska wykonuje roczne i trzyletnie oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla obszaru całej Polski i dla poszczególnych województw.

Na terenie Gminy Woźniki ostatnie badania natężenia pól elektromagnetycznych były prowadzone przez GIOŚ w 2017 r. w punkcie zlokalizowanym w Woźnikach – centrum miasta – Rynek.

Średnia wartość natężenia pola elektrycznego zanotowana podczas przeprowadzanych badań wyniosła $<0,27$ [V/m]. Zgodnie z wartościami określonymi w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448)* wartość zbadanego natężenia w analizowanym punkcie nie przekroczyła dopuszczalnych norm.

4.3.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar działania: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> aktualnie dopuszczalne poziomy promieniowania elektromagnetycznego w badanych punktach na terenie gminy nie są przekroczone prowadzone są pomiary natężenie pola elektromagnetycznego przez GIOŚ 	<ul style="list-style-type: none"> stan techniczny linii napowietrznych wzrastająca ilość urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> obowiązkowy monitoring promieniowania elektromagnetycznego w ramach PMŚ modernizacja sieci energetycznych przez operatora 	<ul style="list-style-type: none"> rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu przeciwdziałania powstawaniu szkodliwych pól elektromagnetycznych :

- lokalizację (w miarę możliwości) infrastruktury teleinformatycznej, w taki sposób aby zapewnić dotrzymanie norm poziomów pól elektromagnetycznych w przestrzeni wymagającej ochrony, z uwzględnieniem skumulowanego oddziaływania wszystkich źródeł emisji,
- prowadzenie systematycznych pomiarów pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu środowiska, w celu utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz niezwłoczne podejmowanie działań naprawczych w przypadku stwierdzenia przekroczenia poziomów dopuszczalnych.

4.4 Obszar działania: gospodarowanie wodami

4.4.1 Wody podziemne

Teren gminy Woźniki obejmują trzy piętra wodonośne:

- ✓ Triasowe
- ✓ Jurajskie
- ✓ Czwartorzędowe

Triasowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, przy czym użytkowym poziomem jest poziom związany z utworami triasu środkowego (wapień muszlowy) i triasu dolnego (ret). Triasowe piętro wodonośne ma następujące cechy:

- zbudowane jest z wapieni i dolomitów;
- traktowane są jak jeden kompleks wodonośny zwany serią wodonośną triasu;
- wody kompleksu występują na głębokościach rzędu 10-190 m i charakteryzują się dobrą jakością (klasa Ib, II);
- jest dobrze izolowany utworami ilastymi triasu górnego;
- miąższość warstwy nie przekracza 100 m, lokalnie 190 m;
- uzyskiwane wydajności są rzędu kilku, kilkudziesięciu m³/h;
- na poziomie tym zlokalizowane są ujęcia wody pitnej (ujęcie w Biblieli, ujęcia w Woźnikach);

Podrzędny poziom wodonośny w utworach triasu górnego (piaskowce) występuje na głębokości kilku, kilkunastu m, a wydajność wynosi kilkanaście m³/h.

Wodonośny kompleks triasowej serii węglanowej spełnia kryteria Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

Jurajskie piętro wodonośne obejmuje poziom wodonośny dolnojurajski i posiada następujące cechy:

- stanowi poziom użytkowy w północno -wschodniej części gminy;
- wody występują na głębokości ok. 30 m; wydajności nie przekraczają kilkunastu m³/h;

Czwartorzędowe piętro wodonośne obejmuje poziom wodonośny związany z piaskami i osadami piaszczysto-żwirowymi i charakteryzuje się następującymi cechami:

- miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna i waha się od 1 m do kilkunastu metrów;
- wydajności osiągają kilka m³/h;

Największe znaczenie mają wody w głębie związane z utworami triasu środkowego - i dolnego o dobrej jakości. Wody te są intensywnie eksploatowane przez ujęcie w Bibieli i Woźnikach. Część mieszkańców korzysta poprzez studnie kopane z utworów czwartorzędowych podatnych na zanieczyszczenia.

Jakość wód podziemnych i ich monitoring

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi na terenie całego kraju monitoring jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd). Wyróżnia się dwa rodzaje monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych, tj. monitoring diagnostyczny i operacyjny.

Monitoring operacyjny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu oceny stanu chemicznego JCWPd uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych oraz stwierdzenia występowania znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężenia zanieczyszczeń spowodowanych oddziaływaniami antropogenicznymi. Badania w ramach monitoringu operacyjnego prowadzone są z częstotliwością przynajmniej raz w roku, z wyłączeniem roku, w którym jest prowadzony monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Monitoring diagnostyczny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu uzupełnienia i sprawdzenia oceny wpływu oddziaływań wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych oraz oceny znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju i jest prowadzony z częstotliwością przynajmniej raz w ciągu 6-letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.⁹

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w oparciu krajową sieć pomiarową oraz sieć regionalną uzupełniającą pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Obszar Gminy Woźniki znajduje się w granicach następujących jednolitych części wód podziemnych:

- JCWPd nr 99,
- JCWPd nr 98

Wg danych GIOŚ wody JCWPd nr 99 i JCWPd nr 98 charakteryzują się ogólnie dobrym stanem chemicznym i ilościowym (ostatnie dostępne dane za 2016 r.)

Ostatnie badania wód podziemnych na terenie Gminy Woźniki w ramach PMŚ wykonano w 2019 r. w miejscowości Kamienica. Woda w badanym punkcie została zakwalifikowana do II klasy czystości.

⁹ Strona internetowa Inspekcji Ochrony Środowiska. Monitoring jakości wód podziemnych: <http://mjwp.gios.gov.pl/badania/ogolne-informacje.html>

4.4.2 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym Gmina Woźniki leży w dorzeczu rzeki Warty. Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i stanowią ją w środkowej i południowej części rzeka Mała Panew wraz z dopływami (Babieniczka, Ligocki Potok, Łana ze źródłami w proggu Woźnickim), a w północnej części rzeka Kamieniczka oraz górny odcinek rzeki Liswarty. Linią grzbietową proggu Woźnickiego przebiega główny dział wodny gminy II-go rzędu, który oddziela dorzecze rzeki Warty od dorzecza Małej Panwi. Lokalnie przez teren gminy przebiegają działy wodne III-go rzędu.

W gminie nie ma większych zbiorników wodnych. W lasach znajdują się małe oczka pełniące głównie funkcje przeciwpożarowe, na pozostałych terenach istnieją zbiorniki powstałe po wyrobiskach lub sztuczne stawy, głównie o funkcjach hodowlano-rekreacyjnych np. stawy w Czarnym Lesie, Woźnikach, zbiornik Widawa.

Źródła zanieczyszczeń wód

Zanieczyszczenia wód są to niekorzystne zmiany właściwości fizycznych, chemicznych i bakteriologicznych wody spowodowane przede wszystkim wprowadzaniem w nadmiarze substancji nieorganicznych (stałych, płynnych, gazowych), organicznych, radioaktywnych czy wreszcie ciepła czego efektem jest ograniczenie lub uniemożliwienie wykorzystywania wody do picia i celów gospodarczych, a także pogorszenie kondycji biocenoz wodnych.

Ze względu na pochodzenie wyróżnia się zanieczyszczenia:

- naturalne – takie, które pochodzą z domieszek zawartych w wodach powierzchniowych i podziemnych – np. zasolenie, zanieczyszczenie związkami żelaza,
- sztuczne – inaczej antropogeniczne, które są związane z działalnością człowieka. Są to m.in. ścieki odprowadzane do wód, spływy z terenów rolniczych, przemysłowych, składowisk odpadów.

Ze względu na źródło zanieczyszczenia wyróżnia się:

- źródła punktowe – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi,
- zanieczyszczenia powierzchniowe lub obszarowe – zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych nie posiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych,
- zanieczyszczenia ze źródeł liniowych lub pasmowych – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torfowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Ocena jakości wód powierzchniowych i ich monitoring

Stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych określa się za pomocą tzw. wskaźników zanieczyszczenia, które określają ilość i rodzaje zawartych w wodzie zanieczyszczeń oraz kondycję biocenoz wodnych. Podstawowy podział wskaźników służących do oceny czystości wód powierzchniowych wyróżnia:

- wskaźniki biologiczne np.: wskaźnik fitoplanktonowy, makrofitowy indeks rzeczny, multimetryczny indeks okrzemkowy,
- wskaźniki fizykochemiczne np.: temperatura, zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, BZT5, OWO, przewodność, substancje rozpuszczone, siarczany, chlorki, odczyn pH, zasadowość ogólna, azot amonowy, azot ogólny, fosforany.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest prowadzona przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Program monitoringu realizowany jest w ramach czterech rodzajów monitoringu:

- diagnostyczny,
- operacyjny,
- badawczy,
- obszarów chronionych.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do tzw. jednolitych części wód (JCWP).

Inspekcja Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje badania wód w wybranych punktach JCWP poprzez:

- klasyfikację stanu/potencjału¹⁰ ekologicznego - pięć klas czystości:
 - I klasa: bardzo dobry stan ekologiczny
 - II klasa: dobry stan ekologiczny
 - III klasa: umiarkowany stan ekologiczny
 - IV klasa: słaby stan ekologiczny
 - V klasa : zły stan ekologiczny
- klasyfikację stanu chemicznego (dobry lub poniżej dobrego)
- ocenę stanu jednolitej części wód.

¹⁰ w przypadku wód, które powstały w wyniku działalności człowieka lub których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka, tzn. wód sztucznych lub wód silnie zmienionych.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników z normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w „dobrym” stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako „poniżej dobrego”.¹¹

Po sklasyfikowaniu stanu/potencjału ekologicznego wód (klasy od I do V) i uwzględnieniu oceny stanu ich chemicznego można dokonać końcowej oceny stanu wód zgodnie z przedstawioną dalej tabelą.

Tabela 10 Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych¹²

Stan wód		Stan chemiczny	
		dobry stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny/ potencjał ekologiczny	bardzo dobry stan ekologiczny/ maksymalny potencjał ekologiczny	dobry stan wód	zły stan wód
	dobry stan ekologiczny/ dobry potencjał ekologiczny	dobry stan wód	zły stan wód
	umiarkowany stan ekologiczny/ umiarkowany potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód
	słaby stan ekologiczny/ słaby potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód
	zły stan ekologiczny/ zły potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód

Na obszarze Gminy Woźniki zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP):

- Liswarta do Młynówki Kamińskiej (RW6000171816192)
- Warta do Bożego Stoku (RW600061811529)
- Kamieniczka (RW60006181189).
- Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku (PLRW6000231181149)

¹¹ Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: <http://www.gios.gov.pl/pl/component/content/article/8-pms/203-sposob-oceny-stanu-wod>

¹² <http://www.gios.gov.pl/pl/component/content/article/8-pms/203-sposob-oceny-stanu-wod>

Na terenie Gminy Woźniki w ostatnich latach nie prowadzono badań wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Ostatnie udostępniane przez GIOŚ badania ww. JCWP obejmują 2017 r.:

- Wody JCWP Liswarta do Młynówki Kamińskiej (RW6000171816192) były badane w punkcie: Liswarta - miejscowość Kamińsko: końcowy stan wód w tym punkcie oceniono jako zły.
- Wody JCWP Warta do Bożego Stoku (RW600061811529) były badane w punkcie Warta - powyżej zbiornika Poraj m.Lgota: końcowy stan wód w tym punkcie oceniono jako zły.
- Wody JCWP Kamieniczka (RW60006181189) były badane w punkcie Kamieniczka - ujście do Warty : końcowy stan wód w tym punkcie oceniono jako zły.
- Wody JCWP Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku (PLRW6000231181149) : końcowy stan wód w tym punkcie oceniono jako zły.

4.4.3 Ochrona przed powodzią

Na terenie Gminy Woźniki zagrożenie lokalnymi podtopieniami stwarzają istniejące ciekły wodne. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi publikowana na portalu ISOK – „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” wskazuje, że terenie Gminy Woźniki nie ma obszarów zagrożenia powodziowego.

Do lokalnych zalewów i podtopień dochodzi w rejonie wszystkich większych cieków, przyczynami ich są najczęściej opady nawałne lub rozlewowe w okresie letnim.

4.4.4 Ochrona przed suszą

Susza będzie skutkiem długotrwałych okresów bez opadów atmosferycznych i upałów, kiedy maksymalna temperatura dobową osiąga wartości wyższe niż 30°C.

Ze względu na zmiany klimatu coraz częściej występują susze wpływając na niedobór wód w glebach użytkowanych rolniczo. Do odbioru nadmiaru wody oraz utrzymania odpowiedniego poziomu wilgoci w gruntach rolniczych służą rowy melioracyjne, których stan techniczny często jest niezadowolający.

Można wyróżnić kilka rodzajów suszy:

- susza atmosferyczna - zależy od wysokości opadów,
- susza hydrologiczna - zależy od poziomu wody w zbiornikach,
- susza rolnicza - zależy od dostępności wody dla upraw.¹³

Województwo śląskie na tle innych regionów Polski nie jest narażone na susze atmosferyczne i hydrologiczne w szczególności sposób, na ogół nie występuje zagrożenie stabilności dostaw wody pitnej dla mieszkańców.

¹³ www.klimat.czn.uj.edu.pl/enid/3__Susza_w_basenie_Morza__r_dziemnego/-_Typy_susz_465.html

4.4.5 Analiza SWOT i proponowane kierunki działań w celu racjonalnego gospodarowania wodami

Obszar działania: GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> coraz większa świadomość mieszkańców dot. zagadnień związanych ochroną zasobów wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> wciąż niezadawalający stan jakości wód powierzchniowych na terenie gminy, ograniczona ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> możliwość uzyskania dofinansowania na zadania związane z ochroną zasobów wodnych, edukacja oraz propagowanie zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody, zaostrejające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska, systematyczna poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> deficyt wody w województwie i w kraju, napiływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin,

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnego gospodarowania wodami i ochrony przed powodzią i skutkami suszy:

- monitoring wód powierzchniowych i podziemnych,
- realizacja przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód,
- ochrona wód podziemnych między innymi poprzez ochronę powierzchni ziemi,
- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych powodzią,
- realizacja programu małej retencji województwa śląskiego,
- bieżąca kontrola systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią,
- modernizacja systemów melioracyjnych,
- utrzymanie koryt rzecznych,
- edukacja rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych oraz wsparcie w przypadku wystąpienia lub powodzi.

4.5 Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa

4.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Aktualnie zaopatrzenie ludności w wodę siecią wodociągową na terenie gminy Woźniki prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach (PWIK). Woda głębinowa podawana siecią wodociągową pochodzi z ze zbiornika GZWP Lubliniec-Myszków. Gmina Woźniki posiada aktualnie cztery ujęcia wody tj. Woźniki, Psary, Pakuły i Dąbrowa Wielka. Woda z ujęć Woźniki, Psary i Pakuły poddawana jest procesom uzdatniania.

Woda dostarczana Gminie Woźniki powinna spełniać wymagania określone *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294)*. Jakość wody monitorowana jest przez z Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny (PPIS) z określoną częstotliwością.

Zużycie wody

Roczne zużycie wody na terenie Gminy Woźniki w latach 2015-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Zużycie wody na terenie Gminy Woźniki w latach 2015-2019¹⁴

Rok	Zużycie wody ogółem [tys.m ³]	Zużycie wody - gospodarstwa domowe [tys.m ³]
2014	272,4	214,2
2015	282,9	224,5
2016	281,3	217,9
2017	293,8	222,3
2018	296,8	226,6
2019	290,2	226,9

¹⁴ Dane udostępnione przez UM w Woźnikach.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Woźniki

Zgodnie z danymi Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji (PWiK) aktualnie liczba indywidualnych odbiorców podłączonych do sieci wodociągowej wynosi 2611, liczba podmiotów gospodarczych podłączonych do sieci wodociągowej wynosi 153.

W tabeli poniżej zamieszczono informację na temat liczby osób korzystających z sieci wodociągowej w latach 2013-2018.

Tabela 12 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy Woźniki w latach 2013-2018¹⁵

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy Woźniki w latach 2013-2018						
rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ilość osób	8 666	9 371	9 398	9 376	9 388	9 350

W tabeli poniżej przedstawiono długość czynnej sieci wodociągowej oraz liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie gminy w latach 2013 -2018.

Tabela 13 Długość czynnej sieci wodociągowej oraz liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie Gminy Woźniki w latach 2013 -2018¹⁶

rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci rozdzielczej						
km	124,9	124,9	124,9	125,0	125,2	125,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania						
szt.	2 567	2 571	2 571	2 576	2 585	2 614

Z powyższej tabeli wynika, że długość czynnej sieci wodociągowej na przełomie lat 2013-2018 systematycznie rosła. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku przyłączy prowadzonych

¹⁵ Bank danych lokalnych, GUS

¹⁶ Bank danych lokalnych, GUS

do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wg stanu na koniec 2018 r. ok. 97% ludności gminy korzystało z sieci wodociągowej.¹⁷

4.5.2. Odprowadzanie ścieków

Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Woźniki

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) długość czynnej sieci kanalizacji oraz liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie Gminy Woźniki w ostatnich latach systematycznie się zwiększa. Wg stanu na koniec 2018 r. ok. 49 % ludności gminy korzystało z sieci kanalizacyjnej¹⁸.

Tabela 14 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Woźniki w latach 2013-2018¹⁹

rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej						
km	29,2	29,2	29,2	29,2	33,2	33,6
Przyłącza sieci kanalizacji prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania						
Szt.	1 081	1 065	1 168	1 168	1 247	1 175

Na terenie gminy działają dwie oczyszczalnie ścieków:

1. Oczyszczalnia ścieków w Woźnikach o wydajności 350 m³/dobę z możliwością rozbudowy do 650 m³/d.
2. Oczyszczalnia ścieków w Psarach o wydajności 200 m³/dobę z możliwością rozbudowy do 400 m³/d.

Kanalizacja deszczowa

Kanalizacja deszczowa obejmuje tereny miejskie w Woźnikach, którą woda deszczowa odprowadzana jest do rzeki Łany lub jej dopływów.

Częściowo kanalizacja deszczowa przyjmuje ścieki sanitarne i spełnia również rolę kanałów ogólnospławnych.

¹⁷ Bank danych lokalnych, GUS

¹⁸ Bank danych lokalnych, GUS

¹⁹ Bank danych lokalnych, GUS

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Kanały deszczowe zlokalizowane są również poza terenem miasta Woźniki m.in. w miejscowościach Ligota Woźnicka, Psary, Babienica, Lubsza i Kamienica.

Całkowita długość kanalizacji deszczowej na terenie gminy Woźniki wynosi ponad 20 km. Budowana była ona w różnych okresach czasowych, dlatego jej stan techniczny nie jest jednorodny. Może wymagać modernizacji.

4.5.3 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

Obszar działania: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • gmina prawie w 97% wyposażona w infrastrukturę wodociągową • wiele inwestycji już wykonano lub są w trakcie realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac • wciąż wiele posesji nie jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej • niewystarczająco rozbudowana sieć kanalizacji deszczowej • obecność zbiorników bezodpływowych; • przedostawanie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową • rozwój sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej w gminie i gminach sąsiednich gminach • rozwój nowych technologii w przemyśle skutkujących ograniczeniem zużycia wody oraz ilości wytworzonych ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód i zakłócenia stosunków hydrologicznych • brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. • uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi,

Działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:

- wspieranie działań mających na celu zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach oczyszczonych do środowiska wodnego,
- ograniczenie strat wody związanych z jej przesyłem,
- wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód,
- wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniami,

- promowanie proekologicznych zasad uprawy, chowu i produkcji rolnej,
- inwentaryzacja przydomowych oczyszczalni i szamb.

4.6 Obszar działania: zasoby geologiczne

Według informacji Państwowego Instytutu Geologicznego, w granicach Gminy Woźniki znajdują się następujące złoża surowców mineralnych (figuruje w elektronicznej bazie danych MIDAS)²⁰:

- złożo nr 9129 kruszyw naturalnych „Babienica” – stan zagospodarowania złoża: złożo skreślone z bilansu zasobów,
- złożo nr 2849 kruszyw naturalnych „Kamienica” - stan zagospodarowania złoża: eksploatacja złoża zaniechana,
- złożo nr 8946 kruszyw naturalnych „Kamienica Śląska” - stan zagospodarowania złoża: eksploatacja złoża zaniechana,
- złożo nr 9518 kruszyw naturalnych „Kamienica Śląska II” - stan zagospodarowania złoża: złożo skreślone z bilansu zasobów,
- złożo nr 9519 kruszyw naturalnych „Kamienica Śląska III” – stan zagospodarowania złoża: złożo zagospodarowane
- złożo 2160 surowców ilastych ceramiki budowlanej „Woźniki Śląskie”- stan zagospodarowania złoża: złożo skreślone z bilansu zasobów,

²⁰ Strona internetowa Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy. Baza MIDAS: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

4.6.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów geologicznych

Obszar działania: ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> zasoby geologiczne gminy są w znacznym stopniu rozpoznane i udokumentowane, ochrona zasobów geologicznych jest uwzględniana w mpzp 	<ul style="list-style-type: none"> na terenie gminy widoczne są skutki eksploatacji złóż (wyróbiska)
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> badania nad nowymi technologiami związanymi z bezpieczną eksploatacją złóż możliwość uzyskania dofinansowania na inwestycje związane z rekultywacją terenów pogórnich 	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko podjęcia eksploatacji złóż w przyszłości w sposób zagrażający środowisku

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony zasobów geologicznych:

- podejmowanie działań zmierzających do eliminowania nielegalnego wydobycia kopalin na potrzeby lokalne,
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin,
- propagowanie substytutów kopalin.

4.7 Obszar działania: powierzchnia ziemi

Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Woźniki wg danych GUS przedstawia się następująco:

Tabela 15 Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Woźniki²¹

Rodzaj	[ha]
powierzchnia ogółem	12 762
powierzchnia lądowa	12 737
użytki rolne razem	7 305
użytki rolne - grunty orne	4 822
użytki rolne - sady	21
użytki rolne - łąki trwałe	1 686
użytki rolne - pastwiska trwałe	556
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	175
użytki rolne - grunty pod stawami	24
użytki rolne - grunty pod rowami	21
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	4 818
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	4 798
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	20
grunty pod wodami razem	25
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	25
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	541
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	134
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	21
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	23
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	14
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	321
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	18
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	0
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	5
użytki ekologiczne	0
grunty rolne - nieużytki	58

²¹ Bank danych lokalnych, GUS. Ostatnie udostępnione dane obejmują 2014 r.

Z powyższej tabeli wynika, że największą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne (ok. 57% całej powierzchni gminy).

Na terenie gminy znajdują się stosunkowo dobre gleby. Gleby klasy II stanowią 27 %, gleby klasy IV — 56 %. Słabe gleby znajdują się w rejonach północnych i enklawach leśnych.

Gmina jest w posiadaniu mapy glebowo – rolniczej wykonanej przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach.

Tabela 16 Charakterystyka gleb w Gminie Woźniki

Rodzaj gleb	Pochodzenie	Klasa	Występowanie	Inne
Gleby pseudobieficowe brunatne	1. Z piasków luźnych, słabogliniastych całkowitych lub podścielonych piaskiem	Gleby słabe i bardzo słabe: V i VI kl. Bonit. i kompleksu 6 — żytni słaby, i kompleksu 7 — żytni najslabszy	Kamieńskie Młyny, Czarny Las, Niwy, Dyrdy.	
	2. Z piasków słabogliniastych całkowitych lub podścielonych gliną lub iłem	Gleby średniej klasy jakości IV b kl. Bonit. Gruntów ornych, kompleksu 5-żytni dobry i kompleksu 6-żytni słaby		
	3. Z piasków gliniastych lekkich i mocnych	Gleby dość żyzne, gleby orne średnio dobre i średniej jakości III b i IV a kl. Bonit. Gruntów ornych i kompleksu 4-żytni bardzo dobry i kompleksu 5-żytni dobry		W sprzyjających warunkach mogą dawać wysokie plony pszenicy i innych roślin
	4. Z glin zwałowych oraz iłów triasowych	Gleby orne dobre i średnio dobre IIIa i IIIb kl. Bonit. Gruntów ornych i zaliczone zostały do kompleksu 2 — pszenicy dobry	Występują w różnych położeniach pod względem głębokości wody gruntowej	Pod uprawę pszenicy, jęczmienia i warzyw

Rodzaj gleb	Pochodzenie	Klasa	Występowanie	Inne
Rędziny		Rędziny ciężkie .i średnie, zaliczone do gleb dobrych i średniodobrych III a i III b kl. Bonit. Gruntów ornych, Fragmentarycznie do kl. Bonit. i kompleksu 2- pszenicy dobry kompleksu 3 - pszenicy wadliwy	W obrębie proggu Woźnickiego	Pod uprawę roślin motylkowych np.: lucerny
Czarne ziemie		Zaliczone do IV b i V kl. Bonit. Gruntów ornych i kompleksu 9- zbożowo – pastewny słaby	Fragmentarycznie	
Gleby hydromorficzne	Mułowcowo - torfowe, torfowe murszowo -mineralne i mady	Przeważają gleby i V kl. Benit. użytków zielonych, miejscami k3. Bonit., Zaliczone zostały do kompleksu 2 z - użytki zielone średnie i słabe, fragmentarycznie 1 z — użytki zielone dobre i bardzo dobre.	W dolinach rzecznych i obniżeniach	

Tereny przemysłowe

Obszar województwa śląskiego należy do europejskich regionów o największej liczbie i znacznej powierzchni terenów przemysłowych i zdegradowanych, wymagających rekultywacji. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest: intensywna eksploatacja i przeróbka bogactw naturalnych, która prowadzona była przy braku świadomości jej oddziaływania na środowisko oraz przy nieumiejętnym zarządzaniu odpadami towarzyszącymi wydobywaniu i przeróbce kopaliny. Obszary przemysłowe ulegają przekształceniom, zmienia się morfologia ich powierzchni, degradacji ulega szata roślinna, zahamowany zostaje również rozwój osadniczy. Jedną z dróg przywrócenia lub nadania tym terenom atrakcyjności środowiskowej, gospodarczej i społecznej jest ich właściwe, kompleksowe zagospodarowanie. Zgodnie z informacjami umieszczonymi w Otwartym Regionalnym Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego, na terenie Gminy Woźniki znajdują się następujące tereny przemysłowe i zdegradowane:

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- Wyrobisko Woźniki – teren przemysłowy to glinianki powstałe w skutek działalności wydobywczej ówczesnego zakładu ceramiki budowlanej.
- były kamieniołom – teren zniwelowanego kamieniołomu w rejonie Woźnik, na północ Cogłowa Góra.
- Teren po byłym PGR - teren przemysłowy, to teren po byłym PGR. Znajdujące się na nim stodoły są wydzierżawiane w charakterze magazynów. Budynek biurowo-mieszkalny jest nieużytkowany.
- Kamieniołom Woźniki - obszar kamieniołomu w rejonie centrum Woźnik (ul. Łakoty). Wyrobisko zlokalizowane jest na wzniesieniu, otoczone nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo. Teren o zróżnicowanym ukształtowaniu porośnięty roślinnością.
- Kamieniołom Ligota Woźnicka - teren byłego kamieniołomu wapienia w rejonie ul. Skalnej, porośnięty roślinnością. Wokół występują tereny wykorzystywane rolniczo.
- wyrobisko Czarny Las - przedmiotowy teren przemysłowy, to wyrobisko powstałe po działalności prowadzonej przez cegielnię. Obecnie jest to teren nierówny, porośnięty drzewami (las).
- Kamieniołom Lubsza-Skały - nieczynny kamieniołom kamienia wapiennego w rejonie ul. Szkolnej. Teren porośnięty roślinnością, otoczony nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo.
- Kamieniołom Lubsza IV- nieczynny, kamieniołom wapienia w rejonie ul. Plebiscytowej. Teren porośnięty roślinnością, otoczony nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo.
- Nieczynna cegielnia Czarny Las - teren nieczynnego zakładu ceramicznego zlokalizowanego w miejscowości Czarny Las.
- Kamieniołom Lubsza III - teren nieczynnego już kamieniołomu wapienia położony na wschód od ul. Lompy. Teren o zróżnicowanej rzeźbie porośnięty roślinnością.
- Kamieniołom Psary-Skały - teren byłego wyrobiska wapienia położonego przy ul. Szkolnej, w bezpośredniej bliskości rezerwatu Góra Grojec. Obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu, porośnięty spontanicznie kształtującą się roślinnością. Teren o walorach estetyczno-przyrodniczych.
- Kamieniołom Lubsza II - nieczynny kamieniołom wapienny w rejonie Góry Biadacz, na wschód od ul. Lompy (droga nr 908).

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- Kamieniołom Lubsza I - teren byłego wyrobiska kamienia wapiennego zlokalizowanego na wschód od ul. Lompy (droga nr 908). Wartościowa zieleń, zachowany piec do termicznej obróbki wapienia.
- Żwirownia Babienica - teren byłego wyrobiska żwirów w rejonie przy ul. Lubszeckiej. Teren porośnięty roślinnością trawiastą i wykorzystywany jako pastwisko.
- Wyrobisko Babienica - przedmiotowy teren przemysłowy, to wyrobisko po działalności prowadzonej przez żwirownię.

Monitoring jakości gleb

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości gleb i ziemi na poziomie krajowym, w celu śledzenia zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Badania prowadzone są w cyklach 5-letnich, począwszy od 1995 roku, w ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. W ostatnich latach GIOŚ nie prowadził badań na terenie Gminy Woźniki w ramach wyżej wymienionego monitoringu.

Gmina również nie przeprowadzała badań gleb, natomiast od kilku lat Śląska Izba Rolnicza prowadzi akcję na terenie woj. śląskiego dotyczącą wapnowania gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych. Rolnicy chcący skorzystać z dofinansowania do zakupu wapna winni posiadać aktualne badania gleb. Gmina jednak nie jest w posiadaniu informacji o ilości przeprowadzonych badań na kwasowość gleb i zawartość metali oraz o wielkości przebadanego obszaru.

Potencjalne źródła zanieczyszczeń gleb na terenie gminy:

- emisja pyłów i gazów z przemysłu jak i motoryzacji,
- niewłaściwie składowane odpady w tym tzw. „dzikie wysypiska,
- nieszczelne szamba,
- nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa.

Głównymi czynnikami zanieczyszczającymi gleby są metale ciężkie oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Metale ciężkie w glebach mają pochodzenie geogeniczne związane z naturalnym składem mineralogicznym i procesami hydrogeologicznymi oraz pochodzenie antropogeniczne, szczególnie szkodliwe. Źródłem metali ciężkich są:

- pyły powstające w procesach technologicznych;
- skażenia w pobliżu szlaków komunikacyjnych i w punktach dystrybucji paliw;
- spalanie paliw ołowiowych;
- ścieki i osady z oczyszczalni zawierające metale ciężkie, w przypadku gdy stosowane są do nawożenia;
- składowiska odpadów przemysłowych zawierających metale ciężkie

4.7.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony powierzchni ziemi

Obszar działania: POWIERZCHNIA ZIEMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> rosnąca świadomość i wiedza rolników w zakresie ochrony gleb poprzez właściwie wykonywane zabiegi techniczne i nawożenie, poprawa jakości gleb w wyniku zmniejszenia ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych bezpośrednio do gleby (rozwój kanalizacji), 	<ul style="list-style-type: none"> zakwaszenie gleb, nieskanalizowane obszary gminy
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	SZANSE (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu powierzchni ziemi rozwój rolnictwa ekologicznego oraz upowszechnienie zasad Dobrych Praktyk Rolniczych możliwość uzyskania środków zewnętrznych do projektów związanych rekultywacją terenów zdegradowanych 	<ul style="list-style-type: none"> niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie, ciągle rozwijający się transport i przemysł, ograniczone fundusze na inwestycje zmierzające do poprawy stanu powierzchni ziemi

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony powierzchni ziemi:

- racjonalne gospodarowanie powierzchnią ziemi,
- zachowanie wartości przyrodniczych,
- zachowanie możliwości produkcyjnych powierzchni ziemi,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi,
- utrzymanie jakości powierzchni ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
- doprowadzenie powierzchni ziemi do co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- upowszechniania zasad Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych.

4.8 Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

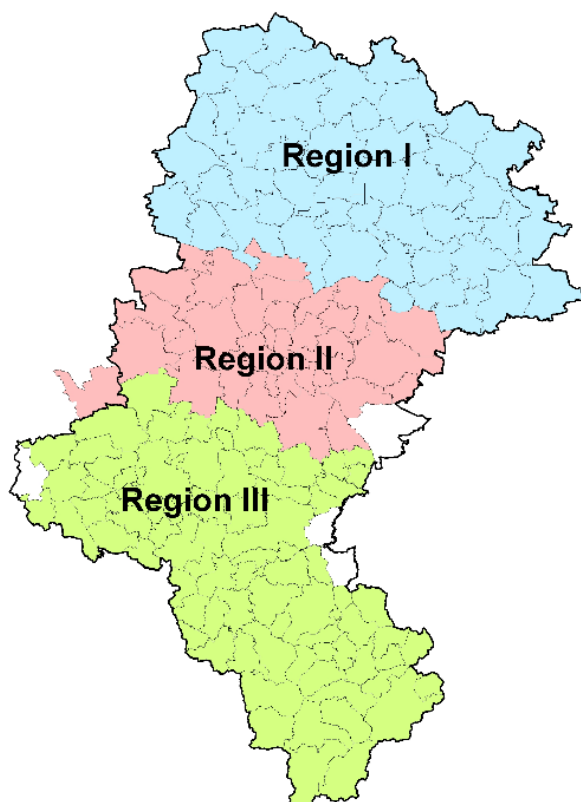
4.8.1 Odpady komunalne

Gospodarka odpadami na terenie województwa śląskiego do września 2019 r. opierała się na wskazanych w „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016 - 2022” regionach gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK). Gmina Woźniki należała do Regionu I.

Gospodarka odpadami w regionach prowadzona była w oparciu o wykorzystanie Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), których wykaz znajdował się w uchwałach w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami (WPGO).

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1579) zniesiono regionalizację w odpadach komunalnych – zlikwidowano podział na regiony gospodarki komunalnej i powiązany z tym zakaz przetwarzania wybranych odpadów poza granicami regionów.

RIPOK-i zostały zastąpione przez instalacje komunalne, a zastępcze i ponadregionalne RIPOK-i zostały usunięte, z uwagi na brak regionów. Uchwały w sprawie wykonania WPGO, zastąpiono tzw. listami instalacji komunalnych prowadzonymi przez marszałków województw.

Rysunek 7 Podział województwa śląskiego na regiony, w których prowadzona jest kompleksowa, regionalna gospodarka odpadami komunalnym

[źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016 - 2022]

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Woźniki

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Woźniki z mocy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku przejęła zadania związane z odbiorem odpadów komunalnych i segregowanych z gospodarstw domowych, na których zamieszkują mieszkańcy Gminy Woźniki. Odbiorem odpadów zajmuje się firma wybierana przez gminę na drodze przetargu.

Selektywne zbieranie odpadów odbywa się poprzez ich segregację z podziałem na tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe, szkło, papier.

W zabudowie wielorodzinnej do segregacji odpadów przeznaczone są specjalnie oznaczone pojemniki o większej pojemności. Natomiast w przypadku zabudowy jednorodzinnej poszczególne domostwa są wyposażone indywidualnie w mniejsze pojemniki na odpady zmieszane (niesegregowane) oraz worki na odpady segregowane, umieszczane na terenie posesji.

W przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a jednak powstają tam odpady komunalne, ich właściciele/użytkownicy są zobowiązani do posiadania umowy z przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne, który posiada wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Woźniki działa także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Woźnikach przy ul. Statek 25. Do PSZOK-u mieszkańcy posesji zamieszkałych mogą bezpłatnie, samodzielnie dostarczyć odpady wielkogabarytowe, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony samochodowe, odpady zielone, inne odpady niebezpieczne, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, papier.

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Woźniki

Ilość oraz skład morfologiczny odpadów komunalnych w bardzo dużym stopniu zależą od miejsca ich powstawania, w przede wszystkim od zamożności społeczeństwa i związanego z nią poziomu konsumpcji wyrobów, ale także od pory roku. Ilość odpadów komunalnych zebranych w przeliczeniu na jednego mieszkańca na rok, jest silnie powiązana z kondycją ekonomiczną regionów. Wpływ na rodzaj i ilość wytwarzanych odpadów mają również: rodzaj obszaru (miasto, wieś), na którym są one wytwarzane, gęstości zaludnienia, typ zabudowy (jednorodzinna, wielorodzinna), liczba turystów, obecność obiektów użyteczności publicznej oraz obecność, rodzaj, wielkość i liczba placówek handlowych i drobnego przemysłu lub usług. Na ogólną masę odebranych i zebranych odpadów komunalnych składają się zarówno odpady zmieszane, odpady z selektywnego zbierania „u źródła”, jak i zebrane w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Co roku gmina przeprowadza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na swoim terenie zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb *Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu*

czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2019 poz. 2010). Sporządzone analizy są udostępniane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

Tabela 17 Odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Woźniki w latach 2014-2018 w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami
22

Rodzaj odpadu	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Zebrane odpady komunalne - ogólnie [Mg]	2838.000	2835.900	2685.330	2695.540	2790.095
Zebrane odpady komunalne – zmieszane [Mg]	2281.300	2398.700	2258.648	2323.400	2225.24
Zebrane odpady komunalne segregowane – ogólnie [Mg]	556.700	437.200	426.682	372.140	564.855

Od wprowadzenia w 2013 roku systemu segregacji odpadów komunalnych nastąpił znaczny postęp w gospodarowaniu odpadami komunalnymi, w tym w rozwoju recyklingu odpadów i ich przetwarzania.

Przyjęte zgodnie z *Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022* kierunki działań obejmują następujące zagadnienia:

- zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów i osiągnięcie poziomów ograniczenia ilości tych odpadów określonych w *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 poz. 2412)*
- dążenie do zmniejszenia ilości składowanych odpadów;
- osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych;

²² Analizy gospodarki odpadami Gminy Woźniki za lata 2014-2018.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Składowiska odpadów na terenie Gminy Woźniki

Na terenie Gminy Woźniki nie występują czynne składowiska odpadów komunalnych. Odpady komunalne zebrane z terenu gminy Woźniki przez firmy świadczące usługi w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych są składowane na składowiskach odpadów komunalnych zlokalizowanych poza terenem gminy.

Na terenie gminy zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów, które powstało w sposób nielegalny w wyrobisku popiaskowym i funkcjonowało w latach 1980 — 1993. Łączna powierzchnia składowiska wynosi ok. 7,0 ha, natomiast powierzchnia zajęta przez odpady to ok. 2,5 ha. Teren składowiska stanowi własność Gminy. Z uwagi na brak ewidencjonowania składowanych odpadów trudno oszacować rodzaj i ilość zdeponowanych tam odpadów. Należy przypuszczać, że ich skład morfologiczny nie odbiega od przeciętnego dla odpadów komunalnych. Składowisko to nie posiadało żadnych zabezpieczeń ani systemu monitoringu. Gmina przeprowadza na nim prace porządkowe w zakresie powierzchni składowiska jednak do tej pory notowane są przypadki nielegalnego wywożenia na nie odpadów.

4.8.2 Odpady inne niż komunalne

Odpady azbestowe

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Woźniki została przeprowadzona była w 2017 r. (metodą spisu z natury). Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji został opracowany *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Woźniki do roku 2032* przyjęty Uchwałą nr 332/XXXVI/2018 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 27 marca 2018 r.

Aktualnie ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Woźniki wg danych z Bazy Azbestowej (BA) przedstawia tabela poniżej.

Tabela 18 Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Woźniki (stan na dzień: 16.06.2020 r.)²³

Wyroby zawierające azbest pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem [Mg]	Osoby Fizyczne [Mg]	Osoby Prawne [Mg]
817	650	166

Wg powyższych danych na terenie Gminy Woźniki znajduje się jeszcze ok. 817 Mg wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia.

Gmina Woźniki udziela mieszkańcom dofinansowania do kosztów utylizacji wyrobów azbestowych znajdujących się na posesjach zgodnie *Regulaminem przyznawania i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy Woźniki na usuwanie odpadów zawierających azbest, powstałych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków przyjętym uchwałą Nr 434/XLI /2010 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 17 sierpnia 2010 r. (zawierającym zmiany wprowadzone uchwałami Rady Miejskiej w Woźnikach nr 33/V/201 z dnia 18.03.2011 r. i Nr 50/VI/2011 z dnia 17.05.2011 r.)*

Odpady przemysłowe – do tej grupy odpadów zalicza się m.in. odpady rolnicze, medyczne, techniczne czy też biurowe wytworzone w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej. Wytwórcy tych odpadów są odpowiedzialni za ich odpowiednie zagospodarowanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

²³ www.bazaazbestowa.gov.pl

4.8.3 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Obszar działania: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze działający system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie • stały wzrost procentu odpadów zbieranych selektywnie • systematyczne usuwanie „dzikich” wysypisk, • działający PSZOK na terenie gminy, • stale prowadzona jest edukacja społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami • posiadanie programu usuwania azbestu 	<ul style="list-style-type: none"> • nie wszyscy mieszkańcy są świadomi jak odpowiednio postępować z odpadami, w tym niebezpiecznymi, • „dzikie” wysypiska, • ograniczone środki finansowe na realizację wszystkich wymaganych działań • obecność wyrobów azbestowych na terenie gminy
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na zadania związane z gospodarką odpadami, • zaostrzające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska (zmniejszenie ilości odpadów przemysłowych) • ogólnopolskie kampanie edukacyjne • zwiększenie odpowiedzialności producentów opakowań 	<ul style="list-style-type: none"> • drastyczny wzrost kosztów zagospodarowania odpadów • częsta zmiana przepisów • nieprzepisowe składowanie odpadów • spalanie odpadów w domowych piecach

Proponowane działania jakie powinny być podejmowane w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- rozwój infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie segregacji odpadów komunalnych,
- przeciwdziałanie spalaniu odpadów komunalnych w paleniskach domowych.

W zakresie gospodarki odpadami z sektora gospodarczego (w tym odpadów niebezpiecznych) proponuje się następujące kierunki działań:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne,
- sukcesywne zwiększanie udziału odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania poza składowaniem,
- wzrost efektywności systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, głównie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- edukacja ekologiczna wytwórców odpadów niebezpiecznych w zakresie zagrożeń wynikających z niekontrolowanego przedostawania się odpadów niebezpiecznych do środowiska.

4.9 Obszar działania: zasoby przyrodnicze

Obszary leśne

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Woźniki w 2018 r. wynosiła 4 797,56 ha, co stanowi ok. 37,6 % powierzchni gminy. Strukturę lasów w 2018 r. w odniesieniu do form własności lasów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19 Powierzchnia lasów w Gminie Woźniki z podziałem na formy własności²⁴

las ogółem	las publiczne ogółem	las publiczne Skarbu Państwa	las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	las publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	las publiczne gminne	las prywatne ogółem
[ha]						
4 797,56	4 234,22	4 214,11	4 095,41	18,70	20,11	563,3437

Lasy państwowe znajdują się na terenie Nadleśnictwa Koszęcin obręb Boronów Zielona oraz Nadleśnictwa Świerklaniec - obręb Brynica. Lasy te położone są na pograniczu dwóch krain przyrodniczo - leśnych VI-ej krainy Małopolskiej (6-tej dzielnicy Woźnicko - Wieluńskiej) i V-ej Krainy Śląskiej (5-tej dzielnicy „Równiny Opolskiej”).

Na terenach lasów znajdują się w dużej różnorodności typy siedliskowe z dominacją boru mieszanego świeżego i boru świeżego. Ponadto na terenie gminy występują lasy wilgotne: bory bagienne, bory wilgotne, olsy i olsy jesionowe. Wśród panujących drzewostanów gatunkiem dominującym jest sosna, która zajmuje ok. 85-90 % ogólnej powierzchni zalesionej. Drugim obok sosny gatunkiem wyróżniającym się jest świerk, który zajmuje powierzchnię ok. 4,5 % ogólnej powierzchni zalesionej oraz brzoza, i dąb (4% powierzchni) oraz w mniejszej ilości buk, modrzew, jodła i osika.

Występujące na terenie gminy lasy znajdują się pod wpływem emitowanych gazów i pyłów z terenów uprzemysłowionych i stanowią kompleksy leśne w II strefie (średnich) zagrożeń (Nadleśnictwo Koszęcin-obręb Zielona, Nadleśnictwo Świerklaniec —obręb Brynica) oraz lasy w I strefie uszkodzeń (fragment kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Koszęcin-obręb Boronów). Lasy znajdujące się w Gminie stanowią naturalny filtr ochronny zapobiegający przedostawaniu się zanieczyszczeń na teren gminy pochodzących z Miasteczka Śląskiego, Tarnowskich Gór, Kalet i Śląska.

²⁴ Bank danych lokalnych, GUS

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Gmina posiada „uproszczony plan urządzenia lasu” – na powierzchni 20,11 ha na okres 01 stycznia 2013 do 31.12.2022 r.

Gmina utrzymuje tereny zielone (skwery, zieleńce, trawniki) o powierzchni ok. 2,8 ha.

Formy ochrony przyrody

Obowiązująca *Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (t.j. Dz.U. 2020 poz. 55)* wymienia różne formy ochrony przyrody, zarówno indywidualne jak i obszarowe:

- parki narodowe
- rezerваты przyrody
- parki krajobrazowe
- obszary chronionego krajobrazu
- obszary Natura 2000
- pomniki przyrody
- stanowiska dokumentacyjne
- użytki ekologiczne
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszary objęte ochroną na terenie gminy stanowią:

- Rezerwat przyrody „Góra Grojec”
- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”
- Obszar Natura 2000 — Bagno Bruch.

Rezerwat przyrody „Góra Grojec” objęty ochroną prawną na mocy Zarządzenia MOŚZNiL z dnia 31 października 1996 r. MP nr 67 z dnia 19 listopada 1996r. Rezerwat o pow. 17,53 ha. Ochroną objęty jest tam drzewostan z jaworem, bukiem, jodłą, rosnący na wapiennym wzniesieniu.

Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą” został utworzony w 1998 roku rozporządzeniem nr 28/98 wojewody częstochowskiego z 21.12.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Częst. Nr 25/98, poz.269). Powierzchnia parku wynosi 511,34 km², z czego 387,31 km² to park krajobrazowy, a 124,03 km² stanowi otulina parku krajobrazowego. Park obejmuje zwarty kompleks leśny położony w górnej zlewni rzeki Liswarty, charakteryzującej się bogatą siecią cieków i zbiorników wodnych oraz urozmaiconą rzeźbą. W budowie geologicznej zaznaczają się warstwy triasowe, jurajskie i kredowe.

Część Gminy Woźniki wchodzi w obręb Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Tereny leżące na obszarze Parku to las mieszany w okolicach miejscowości Mzyki. Większą część gminy obejmuje otulina Parku (miejscowości: Niwy, Okrąglik, cz. Kamienicy, cz. Lubszy, cz. Babienicy i Psar).

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

W obrębie otuliny Parku na terenie Gminy Woźniki znajdują się ciekawe obiekty i miejsca, które warto zwiedzić:

- Widawa, Okrąglik, Niwy - miejscowości letniskowe wśród lasów,
- Kamienica - jezioro Widawa, kaplica przy skrzyżowaniu do Kamieńskich Młynów,
- Lubsza - kościół parafialny z XIV w.
- Psary - rezerwat przyrody na Górze Grojec.

Obszar Natura 2000 - Bagno Bruch zajmuje powierzchnie 38,9 ha. Został on uznany za obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) w marcu 2011 roku.

Typy siedlisk wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG znajdujące się na terenie Obszaru:

- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska
- bory i lasy bagienne.

Inne ważne gatunki roślin występujące na tym terenie to: *Andromeda polifolia*, *Drosera rotundifolia*, *Rynchospora alba*.

"Bagno Bruch" znajduje się w głębi dużego kompleksu Lasów Lublinieckich, w jego południowej części niedaleko portu lotniczego w Pyrzowicach. Większość terenu zajmują fitocenozy boru bagiennego (postać młodociana, średnio zaawansowane stadium sukcesji), które w strefie przybrzeżnej obniżenia wraz ze wznoszeniem się terenu przechodzą w wilgotny bór trzęślicowy, a dalej i wyżej - w wilgotną, dobrze wykształconą postać suboceanicznego boru świeżego.

W miejscach najniższej położonych, głównie w "długich pasach" (szerokości 4-6 m, a miejscami nawet 30-40 m i długości ponad 200 m - prawdopodobnie jest to pozostałość po dawnej eksploatacji torfu) występują dobrze wykształcone fitocenozy torfowiska przejściowego wysokiego. W ich środkowej części stwierdzono typowe pło, mało stabilne trzęsawisko. W wielu miejscach woda stagnuje tu na powierzchni. W obrębie "pasów" i na ich obrzeżach występują również niewielkie zespoły turzycowisk.

Siedliska i zbiorowiska torfowisk wysokich i przejściowych są na tym obszarze dobrze wykształcone i zachowane. Pozostałą część stanowią siedliska i fitocenozy typowo wykształconego boru bagiennego oraz bardzo małych fragmentów turzycowisk. W roślinności "Bagna Bruch" dobrze wyodrębniają się zbiorowiska torfowiskowe i szuwarowe w granicach "pasów", natomiast w pozostałej części granice pomiędzy poszczególnymi zbiorowiskami są niewyraźne i rozmyte. Za najcenniejsze walory przyrodnicze "Bagna Bruch" należy uznać dobry stan wykształcenia siedlisk i zbiorowisk torfowiskowych boru bagiennego, masowy udział gatunków typowych dla nich, a zwłaszcza gatunków chronionych, jak rosiczka okrągłolistna (wiele tysięcy okazów) i rzadkich np. modrzewnicy zwyczajnej przygielki białej.

Torfowisko jest zagrożone przez nadmierne zarastanie krzewami i drzewami, co jest wynikiem naturalnej sukcesji w kierunku boru bagiennego, w dalszym etapie do wilgotnych borów sosnowych. Temu niekorzystnemu procesowi sprzyja już istniejąca sieć rowów odwadniających prowadzą one do zmniejszenia uwilgotnienia i degradacji siedlisk. Bardzo niekorzystnie na warunki siedliskowe wpływa

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

wyręb całkowity na dużych powierzchniach w przylegających do torfowiska lasach. Także szkodliwe choć niewspółmiernie mniejsze znaczenie ma rozdeptywanie powierzchni torfowiska i jego zaśmiecanie przez grzybiarzy i amatorów żurawiny.

Na obszarze Gminy Woźniki znajdują się również liczne pomniki przyrody w postaci pojedynczych obiektów i grup drzew. Charakterystyka istniejących pomników przyrody na terenie Gminy Woźniki występuje poniżej:

Tabela 20 Pomniki przyrody w Gminie Woźniki²⁵

№	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej
1	Dąb szypułkowy	1996-02-06	Rozporządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 06.02.1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 2/96 poz.5), nr rej. 16/59	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 400 lat	458	22	Piasek, k.m. 4	3
2	Grupa jednogatunkowa - 3 szt.	1996-02-06	Rozporządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 06.02.1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 2/96 poz.5), nr rej. 16/61	Grupa jednogatunkowa - 3 szt. Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 400 lat	450, 432, 380	21	Piasek, k.m. 5	60/12
3	Dąb szypułkowy	1996-02-06	Rozporządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 06.02.1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 2/96 poz.5), nr rej. 16/62	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 250 lat	360	22	Piasek, k.m. 5	60/12
4	Dąb szypułkowy	1996-02-06	Rozporządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 06.02.1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 2/96 poz.5), nr rej. 16/63	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 250 lat	380	23	Piasek, k.m. 5	60/12
5	Dąb szypułkowy	1996-02-06	Rozporządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z	Dąb szypułkowy (Quercus	373	24	Piasek, k.m. 5	60/12

²⁵ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody. GDOŚ

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

			dnia 06.02.1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 2/96 poz.5), nr rej. 16/255	robur) - wiek ok. 250 lat				
6	Dąb szypułkowy	1996-02-06	Rozporządzenie nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 06.02.1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 2/96 poz.5), nr rej. 57/256	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 350 lat	451	24	Piasek, k.m. 5	60/12

4.9.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów przyrodniczych

Obszar działania: ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • zidentyfikowanie chronionych gatunków roślin i zwierząt • coraz większa świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony przyrody • obecność licznych form ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> • obszary zielone narażone są na szkodliwe działanie przemysłu • niedbałość niektórych mieszkańców o chronione obszary, akty wandalizmu
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki pieszej i rowerowej, • rozwój agroturystyki, • rozwój zaplecza dla rekreacji i turystyki • powołanie nowych form ochrony przyrody, • rozwój turystyki i funkcji kulturalnych opartych o dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się presja turystyki na środowisko • wypalenie traw • uszkodzenia drzewostanu na skutek zanieczyszczeń przemysłowych • ograniczona funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu i fauny i flory

Proponowane działania jakie powinny być podejmowane w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych:

- zalesianie i zadrzewianie nowych terenów, w tym gruntów nieprzydatnych lub nieefektywnych dla gospodarki rolnej (grunty niskich klas bonitacyjnych),
- rewaloryzacja pozostałości zabytkowych założeń zieleni, realizacja punktów i platform widokowych oraz tworzenie zazielenionych ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- ochrona stanowisk roślinności chronionej (pomników przyrody) oraz ustanawianie nowych form ochrony przyrody,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony przyrody, w tym edukacja dzieci i młodzieży.

4.10 Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)* poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Jeżeli taka awaria wystąpi w zakładzie to mówimy o poważnej awarii przemysłowej.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi albo środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy na:

- zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR)
- zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR)

Szczegółowe kryteria kwalifikacji zakładów pod względem zagrożenia wystąpienia awarii przemysłowej określa *Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016 poz. 138)*.

Na terenie Gminy Woźniki aktualnie nie zlokalizowano zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W ostatnich latach nie zanotowano także na terenie gminy żadnych awarii ani też zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Mimo, iż na obszarze gminy nie występują ZZR oraz ZDR, jednakże przez jej obszar lub w pobliżu przebiegają trasy komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne. Może to generować zagrożenia wystąpienia poważnej awarii.

4.10.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu zapobieganie poważnym awariom

Obszar działania: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • na terenie gminy nie występują ZZR ani ZDR, • w ostatnich latach na terenie gminy nie występowały zdarzenia o charakterze poważnej awarii • na terenie gminy znajdują się oddziały OSP 	<ul style="list-style-type: none"> • poważne awarie często mają charakter niespodziewany i nagły, trudny do przewidzenia
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na poprawę bezpieczeństwa gminy (np. na zakup sprzętu ratowniczego) • zaostrzające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska, • wzmocnienie współpracy jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi i środowiska • zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii. 	<ul style="list-style-type: none"> • w pobliżu przebiegają trakty komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne, • rozwijająca się sieć komunikacyjna, duży ruch transportowy, • niewłaściwie przygotowana sieć dróg na wypadek awarii podczas przewożenia materiałów niebezpiecznych oraz brak miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne

Działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony zagrożeniami ze strony poważnej awarii mogą być następujące:

- dysponowanie sprawnym systemem zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowym na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej,
- zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zapobiegania awariom i klęskom naturalnym i postępowania w przypadku ich wystąpienia.

4.11 Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna na terenie gminy jest ukierunkowana na zwiększenie wśród społeczeństwa wiedzy na temat ochrony posiadanych zasobów przyrodniczych gminy. Skuteczna ochrona środowiska przyrodniczego uzależniona jest między innymi od poziomu wiedzy społeczeństwa. Wiedza w tej mierze oraz styl życia podlegają ciągłym zmianom, przede wszystkim dzięki edukacji, prowadzącej do upowszechnienia wzorca kultury ekologicznej.

Cele poznawcze obejmujące wiedzę o środowisku, jego ochronie i zagrożeniach, należy łączyć z kształtowaniem postaw nacechowanych wrażliwością i szacunkiem dla środowiska, a także dążeniem do kontaktu ze środowiskiem i racjonalnego korzystania z niego, w poczuciu pełnej odpowiedzialności za jego stan. Edukacja ekologiczna jest procesem długotrwałym. Wszystkie działania proekologiczne podejmowane w gminie powinny być zaakceptowane przez społeczeństwo lokalne, w przeciwnym razie działania te nie przyniosą zamierzonych korzyści. Natomiast brak świadomości ekologicznej mieszkańców może zniweczyć niejedną kosztowną inwestycję z zakresu ochrony środowiska, gdyż społeczeństwo nieświadome zagrożenia ze strony pewnych procedurów (np. wylwanie zawartości szamb na ogródki przydomowe, czy wyrzucanie śmieci zmieszanych mimo możliwości ich segregacji) nie będzie zainteresowane dostosowaniem się do nowych, ekologicznie bezpiecznych rozwiązań. Należy jednak dodać, że często nieekologiczne zachowanie mieszkańców może wynikać z ich nie najlepszej sytuacji finansowej, która uniemożliwia wprowadzenie w domostwach ekologicznych rozwiązań dotyczących postępowania z odpadami czy ściekami, jak również „paliwem” do celów grzewczych.

Głównymi, ogólnymi celami edukacji ekologicznej są:

- uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania,
- budzenie szacunku do przyrody,
- rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym,
- zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu,
- poznanie współzależności człowieka i środowiska,
- wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko,
- rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Zagadnienia związane z edukacją ekologiczną powinny być przekazywane w sposób rzeczowy i przystępny, ważną rolę w kształtowaniu świadomości ekologicznej odgrywają media, (telewizja, radio, prasa, internet), podręczniki szkolne, poradniki i przewodniki dla nauczycieli, reklama, dostęp do instytucji kultury i sztuki, itp., wycieczki, turystyka kwalifikowana, ścieżki dydaktyczne i przyrodnicze oraz samo otoczenie miejsca pracy i zamieszkania stwarzają dużo okazji do wpływania na świadomość ekologiczną.

W edukacji ekologicznej mogą mieć zastosowanie następujące narzędzia marketingowe:

- prasa lokalna,
- radio lokalne,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- telewizja lokalna,
- strony internetowe,
- ulotki przekazujące podstawowe informacje,
- materiały drukowane (plakaty, naklejki, gadzety),
- imprezy masowe (koncerty, festyny).

Na poziomie szkół podstawowych funkcjonuje tzw. zielona ścieżka edukacyjna, polegająca na prowadzeniu treści ekologicznych do programów nauczania wszystkich przedmiotów. Na poziomie szkół średnich elementy edukacji ekologicznej przewijają się w takich przedmiotach jak geografia czy biologia. W przypadku szkół ważny jest sposób prowadzenia lekcji i zajęć, tak by były ciekawe i zainteresowały uczniów, wzbudzały w nich chęć samodzielnego poznawania problematyki ochrony przyrody i działań na rzecz ekorozwoju.

Na terenie Gminy Woźniki co roku w okresie wiosennym w placówkach oświatowych organizowane są akcje Dni Ziemi o tematyce związanej z ochroną środowiska promujące m.in. proekologiczne zachowania konsumenckie takie jak oszczędność energii, wody, właściwe postępowanie z odpadami (segregacja śmieci, szkodliwość spalania odpadów w paleniskach domowych, czy oddawanie odpadów na składowisko) czy odpowiednie korzystanie z zasobów ziemi. Jesienią natomiast organizowane są Akcje Sprzątania Świata, w której udział biorą m.in. uczniowie szkół z terenu gminy. Akcje Sprzątania Świata mają na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o środowisko, które je otacza i polegają na zbieraniu śmieci w lasach, parkach, skwerach czy przydrożnych rowach. W ramach akcji organizowane są również zajęcia dydaktyczne w grupach i klasach o tematyce ekologicznej, apele szkolne, konkursy, happeningi, teatryki i pogadanki.

W ramach akcji ekologicznych dla dorosłych na łamach biuletynu Ziemi Woźnickiej ukazują się artykuły o tematyce ekologicznej. Do działań ekologicznych zaliczyć też należy współpracę młodzieży z terenu gminy Woźniki z zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego a w szczególności z parkiem Lasy na Górnej Liswartą.

Szczególną rolę w podejmowaniu akcji proekologicznych pełnią organizacje pozarządowe. Gmina Woźniki co roku opracowuje program współpracy Gminy Woźniki z organizacjami pozarządowymi, w którym wyznacza m.in. zadania priorytetowe z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Do zadań priorytetowych w tym zakresie należą: opracowywanie i wydawanie folderów, broszur dydaktycznych i popularnonaukowych, projektowanie i wykonanie przyrodniczych ścieżek dydaktycznych, organizowanie przedsięwzięć propagujących ochronę lokalnego środowiska przyrodniczego, zagadnień ochrony zwierząt wśród dzieci i młodzieży, w tym konkursów, wystaw, realizowanie programów ochrony zasobów przyrodniczych i opieki nad zwierzętami, w tym przeciwdziałania bezdomności zwierząt domowych, urozmaicenie szaty roślinnej gminy, edukacja ekologiczna, w tym warsztaty, pokazy filmów, budowa arboretów i ogrodów edukacyjnych, współdziałanie realizacji ekorozwoju i zrównoważonego rozwoju oraz ochrony praw zwierząt.

W 2013 r. gminom powierzono ważne zadanie jakim była organizacja systemu gospodarki odpadami wg nowych zasad. Ważnym elementem była i jest nadal edukacja mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z odpadami – Gmina Woźniki prowadzi liczne działania w tym zakresie np.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

organizowane są kampanie informacyjne, wydawane i przekazywane mieszkańcom są liczne broszury i ulotki, organizowane są tematyczne konkursy.

Przez Gminę Woźniki przebiegają atrakcyjne szlaki turystyczne m.in. szlak drewnianej architektury kościelnej, rowerowy szlak liswarciański, szlak św. Jakuba, szlak rowerowy „Leśno Rajza”, które oprócz walorów poznawczych można wykorzystać również w celach edukacyjnych.

4.11.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa Gminy Woźniki

Obszar działania: EDUKACJA EKOLOGICZNA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja edukacji ekologicznej przez Gminę i inne jednostki • wzrost roli i znaczenia edukacji ekologicznej w różnych obszarach życia społeczno – gospodarczego • współpraca między placówkami przy organizacji wydarzeń o tematyce ekologicznej • coraz większe zainteresowanie społeczeństwa dbaniem o ekologię 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona ilość środków finansowych w stosunku do potrzeb • wciąż nie wszyscy mieszkańcy są świadomi podstawowych postaw ekologicznych (wyrzucanie śmieci w miejscach do tego nieprzeznaczonych, palenie śmieci w piecach itp.)
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • systematyczne podnoszenie kompetencji z zakresu edukacji ekologicznej nauczycieli • coraz lepsze techniki przekazu i formy dotarcia z informacją (Internet, telewizja) • możliwość uzyskania dofinansowania na projekty edukacyjne • wzrost zaangażowania mieszkańców w organizacje społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> • konsumpcyjny styl życia i utrwalające się negatywne nawyki np. dzikie wysypiska, spalanie odpadów • nadmiar informacji w mediach powoduje często brak zainteresowania sprawami środowiska ze strony mieszkańców • niestabilność finansowa działań edukacyjnych

Proponowane, działania które powinny być podejmowane w celu rozwoju edukacji ekologicznej i zwiększenia świadomości mieszkańców:

- realizacja programów edukacji ekologicznej w szkołach,
- tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej,
- promocję i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- opracowanie projektów ścieżek ekologicznych i tras turystycznych,
- organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- promowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy.

4.12 Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach, pogłębiają się. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja). W odpowiedzi na tę potrzebę w 2013 r. w Ministerstwie Środowiska powstał dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020).

Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Dokument stanowi bazę dla działań podejmowanych w Polsce w celu zmniejszenia podatności gospodarki i zidentyfikowanych obszarów na skutki zmian klimatu.

W dokumencie tym zawarto cele i kierunki działań w procesie adaptacji do zmian klimatu:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)

Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

5. Dotychczas realizowane działania w kierunku ochrony środowiska na terenie Gminy Woźniki (lata 2018-2019)

Tabela 21 Zadania zrealizowane – powietrze atmosferyczne

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Powietrze atmosferyczne		
<p><u>2018 i 2019 r.</u></p> <p>Realizacja II i III etapu programu udzielania dotacji celowej do modernizacji źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie Gminy Woźniki w ramach Programu Ograniczenia Emisji dla Gminy Woźniki współfinansowanego ze środków WFOŚiGW w Katowicach. W ramach Etapu II i III zlikwidowano 100 starych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym a w ich miejsce zabudowano 100 nowych kotłów z automatycznym załadunkiem paliwa na ekogroszek minimum 5 klasy. Zamontowano także 20 szt. instalacji fotowoltaicznych pracujących na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych.</p>	Gmina Woźniki	<p>Ograniczenie niskiej emisji</p> <p>Zwiększenie produkcji energii z OZE</p>
<p><u>2018 i 2019 r.</u></p> <p>Modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg a także zmiana ich organizacji skutkująca zwiększeniem płynności ruchu pojazdów i związku z tym zmniejszeniem emisji z transportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drogi gminnej ul. Powstańców w Woźnikach na odcinku od skrzyżowania z ul. Florianek do skrzyżowania z ul. Koziegłowską (zadanie rozpoczęte w 2017 r. zakończone w 2018 r.) - przebudowa drogi gminnej ul. Lipowej w Psarach wraz z odwodnieniem (2018 r.) - przebudowa drogi gminnej 635101S ul. Ks. Antosza w Dyrdach gmina Woźniki (2019 r.) - zmiana stałej organizacji ruchu w zakresie wprowadzenia strefy zamieszkania w ciągu drogi gminnej ul. Górnej w Psarach (2018 r.) - zmiana stałej organizacji ruchu w zakresie wprowadzenia strefy zamieszkania w ciągu drogi gminnej ul. Grójeckiej w Psarach (2019 r.) 	Gmina Woźniki	<p>Zmniejszanie emisji zanieczyszczeń z transportu</p>

Tabela 22 Zadania zrealizowane - zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa		
<p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Woźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Woźnikach ul. Dworcowa-Boczna (2018 r.) - budowa sieci kanalizacyjnej na terenie Ligoty Woźnickiej (zadanie zakończone w 2019 r.) <p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>Rozbudowa sieci wodociągowej oraz jej modernizacja na terenie Gminy Woźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa sieci wodociągowej w Woźnikach ul. Dworcowa-Boczna (2019 r.) - remont sieci wodociągowej ul. Wojskowa w Woźnikach 	<p>Gmina Woźniki</p>	<p>Zwiększenie dostępności korzystania z sieci kanalizacji oraz sieci wodociągowej</p>

Tabela 23 Zadania zrealizowane – zasoby przyrodnicze

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Ochrona przyrody		
<p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>- prace związane z bieżącym utrzymaniem zieleni na terenie Gminy Woźniki</p> <p>Działania realizowane w trybie ciągłym.</p>	<p>Gmina Woźniki</p>	<p>Poprawa „przyrodniczego wizerunku” gminy</p>

Tabela 24 Zadania zrealizowane – ochrona przed hałasem

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Ochrona przed hałasem		
<p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>Przebudowa, modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg. Zadanie realizowane w trybie ciągłym. (opisano w tabeli dot. ochrony powietrza atmosferycznego)</p>	<p>Gmina Woźniki, zarządcy dróg</p>	<p>Poprawa klimatu akustycznego gminy</p>

Tabela 25 Zadania zrealizowane – ochrona powierzchni ziemi

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Ochrona powierzchni ziemi		
<p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>Wydawanie decyzji w sprawie usuwania nielegalnie zbieranych odpadów. Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	<p>Gmina Woźniki</p>	<p>Ograniczenie zanieczyszczenia powierzchni ziemi metalami ciężkimi i innymi substancjami toksycznymi,</p> <p>utrzymanie czystości i porządku na terenie Gminy Woźniki</p>

Tabela 26 Zadania zrealizowane – gospodarka odpadami

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Gospodarka odpadami		
<p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>Realizacja działań w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.</p> <p>Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	Gmina Woźniki	Racjonalnie prowadzona gospodarka odpadami i utrzymanie właściwego ładu i porządku na terenie Gminy Woźniki
<p><u>2018 i 2019 rok</u></p> <p>Aktualizacja Bazy Azbestowej</p> <p>Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	Gmina Woźniki	Uzyskanie informacji o ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest a także o sposobach i możliwościach ich bezpiecznego usuwania

Tabela 27 Zadania zrealizowane – edukacja ekologiczna

Podjęte zadania		Efekt
Edukacja ekologiczna		
Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży prowadzona w placówkach oświatowych na terenie Gminy Woźniki. Zadanie realizowane w trybie ciągłym.	Placówki oświatowe na terenie Gminy Woźniki	Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

6. Cele programu ochrony środowiska w poszczególnych obszarach działania, zadania i ich finansowanie

Cel nadrzędny Programu: Rozwój gospodarczy Gminy Woźniki przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego

Tabela 28 Cele, kierunki działania oraz zadania – powietrze atmosferyczne

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: Powietrze atmosferyczne					
Cel I : Poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy Woźniki					
Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie.	4 (WIOŚ, 2019 r.)	Mniejsza niż bazowa	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali gminy poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Wdrożenie zapisów obecnego wojewódzkiego programu ochrony powietrza na poziomie gminy	Gmina Woźniki
				Wdrażanie gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu ograniczenia niskiej emisji	Gmina Woźniki
				Kontynuacja programu udzielania dofinansowania do zmiany systemu ogrzewania dla mieszkańców	Gmina Woźniki
			Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach w obrębie zabudowy mieszkaniowej	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), zarządcy dróg
				Przebudowa, modernizacja - poprawa stanu	Gmina Woźniki, zarządcy dróg

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
				technicznego dróg	
				Utrzymanie czystości dróg, chodników, placów w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą moką)	Gmina Woźniki, zarządcy dróg
				Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	Gmina Woźniki
			Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków zasobu gminnego	Gmina Woźniki
				Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Gmina Woźniki
				Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	WIOŚ w Katowicach
				Monitoring jakości powietrza	

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
			Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gmina Woźniki, inne podmioty
				Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Woźniki
Cel II: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej					
Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [kWh/rok]	min. 40 500 (efekt ekologiczny realizacji PONE- Etapy I-III)	min. 108 000	Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobu gminnego, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Woźniki i jednostki jej podległe
				Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Tauron Dystrybucja S.A.
				Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Woźniki, inne podmioty
				Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii	Gmina Woźniki
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, niechęć społeczeństwa do przeprowadzenia zmian (np. utrwalone traktowanie samochodu jako podstawowego środka transportu), niewystarczający poziom wiedzy w zakresie problemów związanych z ochroną powietrza, napływ zanieczyszczeń z terenów spoza gminy, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznej i w przypadku wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych norm środowiskowych					

Tabela 29 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenia hałasem

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zagrożenia hałasem					
Cel I : Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów					
Liczba przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy [liczba punktów z przekroczeniami]	brak danych	0	Zmniejszenie liczby mieszkańców gminy narażonych na ponadnormatywny hałas	Prowadzenie remontów nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg skutkujących upłynnieniem ruchu pojazdów	Zarządzający drogami
				Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy do transportu samochodowego	Gmina Woźniki, Powiat
				Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: - rozwój zintegrowanego transportu publicznego, - wdrażanie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, - wspieranie rozwoju i wdrażanie rozwiązań na rzecz transportu rowerowego jako integralnej części systemu transportowego	Zarządzający drogami, Zarządzający komunikacją publiczną
				Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg	Zarządzający drogami
				Monitoring hałasu	GIOŚ, Zarządzający drogami

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

				Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem poziomu hałasu, zwłaszcza ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji nowych dróg, lokalizacji budownictwa mieszkaniowego w sąsiedztwie już istniejących tras komunikacyjnych oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	Gmina Woźniki
				Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Powiat
<p>Ryzyka realizacji celów:</p> <p>brak wystarczających środków finansowych, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznej interwencji w przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych, niechęć społeczeństwa do zmian nawyków (np. utrwalone traktowanie samochodu jako podstawowego środka transportu)</p>					

Tabela 30 Cele, kierunki działania oraz zadania – pola elektromagnetyczne

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: pola elektromagnetyczne					
Cel I : Utrzymanie dopuszczalnego poziomu promieniowania elektromagnetycznego					
Średnie natężenie pola elektrycznego w badanym punkcie [V/m]	<0,27 (GIOŚ, 2019 r.)	Poniżej dopuszczalnych norm	Ograniczenie narażenia mieszkańców gminy na negatywne działanie pól elektromagnetycznych	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń powstawania pól elektromagnetycznych	Gmina Woźniki
			Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, ciągle postępujący rozwój technologiczny w tym telefonii komórkowej					

Tabela 31 Cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarowanie wodami

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: gospodarowanie wodami					
Cell I: Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiające zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych Gminy Woźniki przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód					
Ilość jednolitych części wód powierzchniowych, dla których roczna klasyfikacja stanu wód była na poziomie dobrym	0 (GIOŚ, 2018)	możliwe największy	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ
				Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Woźniki, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, inne podmioty
				Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: - działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, - przywracanie drożności cieków, - zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni.	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

				Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego zagrożenia powodziowego	Gmina Woźniki
				Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania wyposażenia służb ratowniczych reagujących w czasie powodzi	Gmina Woźniki
				Wykonywanie kontroli stanu technicznego koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
<p>Ryzyka realizacji celów:</p> <p>brak wystarczających środków finansowych, napływ zanieczyszczeń z terenów spoza gminy, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznego działania w przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych</p>					

Tabela 32 Priorytety, cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarka wodno-ściekowa

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa					
Cel I : Racjonalne prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej					
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	49% (GUS, 2018 r.)	możliwie największy	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, oraz urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gmina Woźniki
				Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Tarnowskich Górach, Gmina
Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m ³ /mieszkańca/rok]	32,1 (GUS, 2018 r.)	możliwie najmniejsze		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Tarnowskich Górach, Gmina
				Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Woźniki
			Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej jest technicznie/ekonomiczne nieuzasadnione.	Prywatni inwestorzy	

Ryzyka realizacji celów:

brak wystarczających środków finansowych, niechęć społeczeństwa do zmiany nawyków (np. zmniejszenie zużycia wody)

Tabela 33 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby geologiczne

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zasoby geologiczne					
Cel I : Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych					
Uwzględnianie kopalin i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Uwzględnia się	Uwzględnia się	Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację	Uwzględnianie kopalin i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Gmina Woźniki
				Sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin	Podmioty prowadzące eksploatację
Ryzyka realizacji celów: brak wystarczających środków finansowych					

Tabela 34 Priorytety, cele, kierunki działania oraz zadania – powierzchnia ziemi

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: powierzchnia ziemi					
Cel I : Racjonalna gospodarka powierzchnią ziemi					
Powierzchnia gruntów ornych nieużytków [ha]	58 (GUS, 2014 r.)	Możliwie najmniejsza	Racjonalne wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	Przywracanie powierzchni ziemi wartości przyrodniczej lub użytkowej	Zarządcy terenów
				Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR, Rolnicy
				Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszaniu zakwaszania gleb	
				Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	GIOŚ
			Wprowadzenie odpowiednich zapisów w planowaniu przestrzennym uwzględniając ochronę powierzchni ziemi	Gmina Woźniki	
			Kontynuacja działań naprawczych w stosunku do obszarów wymagających rekultywacji	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Właściciele terenów
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, napływ zanieczyszczeń z terenów spoza gminy, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznej działania w przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych					

Tabela 35 Cele, kierunki działania oraz zadania - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
Cel I : Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów					
Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	572,82 (GUS, 2018 r.)	Możliwie największa	Wprowadzenie regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi proponowanego w WPGO oraz wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcania	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska poprzez: - objęcie systemem odbierania odpadów wszystkich mieszkańców gminy, - rozwój selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych, niebezpiecznych, odpadów przydatnych do recyklingu, w tym surowców wtórnych i opakowań ze strumienia odpadów komunalnych - osiągnięcie wymaganych poziomów redukcji odpadów komunalnych	Gmina Woźniki, wytwórcy odpadów
Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [Mg]	2 261,78 (GUS, 2018 r.)	Możliwie najniższa		Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i optymalizacja systemu gospodarki odpadami	Likwidacja dzikich składowisk odpadów komunalnych i ich rekultywacja
				Prowadzenie kontroli w zakresie wypełniania przez podmioty ustaleń, zawartych w posiadanych zezwoleniach / decyzjach (m.in. na zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów	Gmina Woźniki, WIOŚ, Marszałek Województwa Śląskiego

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

			Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.	Realizacja zapisów gminnego programu usuwania azbestu	Gmina Woźniki, zarządcy obiektów
			Edukacja społeczeństwa ukierunkowana na konieczność właściwego postępowania z odpadami	Edukacja mieszkańców dot. minimalizacji wytwarzania odpadów (zajęcia w szkołach, konsultacje społeczne, organizacja konkursów itp.), promowanie produktów wykonanych z surowców wtórnych	Gmina Woźniki, inne podmioty
<p>Ryzyka realizacji celów:</p> <p>brak wystarczających środków finansowych, niechęć społeczeństwa do zmiany dotychczasowych nawyków związanych z postępowaniem z odpadami (np. brak segregacji, spalanie odpadów w piecach)</p>					

Tabela 36 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby przyrodnicze

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zasoby przyrodnicze					
Cel I : Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu					
Obszary prawnie chronione [ha]	895,70 (GUS, 2018 r.)	nie mniejszy niż w roku bazowym	Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Woźniki
Powierzchnia lasów	4 797,56 (GUS, 2018 r.)	nie mniejszy niż w roku bazowym	Właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	Ochrona oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, pomniki przyrody, rezerваты przyrody, stanowiska dokumentacyjne, obszary chronionego krajobrazu)	Gmina Woźniki, GDOŚ, RDOŚ, Marszałek Województwa
				Pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Gmina Woźniki
				Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Właściciele lasów

				Usuwanie roślinności inwazyjnej w przypadku jej wystąpienia	
Ryzyka realizacji celów: brak wystarczających środków finansowych, narażenie zasobów przyrodniczych gminy na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne					

Tabela 37 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenie poważnymi awariami

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariom					
Cel I : Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków					
Liczba poważnych awarii przemysłowych występujących w ciągu roku	0 (GIOŚ, 2018 r.)	0	Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	Gmina Woźniki
			Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa
				Wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych z terenów o największej gęstości zaludnienia oraz stref ochronnych ujęć wody pitnej - poprzez opracowanie alternatywnych objazdów	Zarządcy dróg
				Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego	Gmina Woźniki
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń					

Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – powietrze atmosferyczne

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: powietrze atmosferyczne				
Wdrożenie zapisów obecnego wojewódzkiego programu ochrony powietrza na poziomie gminy	Gmina Woźniki	koszty w ramach programu ochrony powietrza; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Wdrażanie gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu ograniczenia niskiej emisji	Gmina Woźniki	wg kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Kontynuacja programu udzielania dofinansowania do zmiany systemu ogrzewania dla mieszkańców	Gmina Woźniki	wg kosztów inwestycji;	środki własne i fundusze krajowe (np. WFOSiGW)	-
Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach w obrębie zabudowy mieszkaniowej	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), zarządcy dróg	wg kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Przebudowa, modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg	Gmina Woźniki, zarządcy dróg	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	Wg informacji UM w Woźnikach do realizacji zaplanowano następujące inwestycje: - Przebudowa drogi powiatowej relacji Woźniki-Lubsza nr 2336S Termin realizacji 2020-2021 Wartość zadania: 4.437.408,89zł brutto, - Przebudowa drogi powiatowej relacji Ligota Woźnicka – Pakuły, -Przebudowa drogi powiatowej relacji Kamienica – Pakuły,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Utrzymanie czystości dróg, chodników, placów w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą moką) organizacji ruchu	Gmina Woźniki, zarządcy dróg	wg kosztów inwestycji zadanie ciągłe	środki własne,	-
Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	Gmina Woźniki, Powiat	wg kosztów inwestycji zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków zasobu gminnego	Gmina Woźniki	wg kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne jednostek realizujących	-
Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	WIOŚ w Katowicach	w ramach zadań własnych	środki własne	-
Monitoring jakości powietrza	WIOŚ w Katowicach	w ramach zadań własnych	środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gmina Woźniki, inne podmioty	według kosztów Inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne i zewnętrzne	-
Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne	-
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobu gminnego, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Woźniki i jednostki jej podległe	według kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Tauron Dystrybucja S.A.	według kosztów inwestycji	środki własne,	-
Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także właściwe wzorce	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne	-

Tabela 39 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenia hałasem

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zagrożenia hałasem				
Prowadzenie remontów nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg skutkujących upłynnieniem ruchu pojazdów	Zarządzający drogami	według kosztów Inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących, fundusze unijne i krajowe	-
Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy do transportu samochodowego	Gmina Woźniki, Powiat	według kosztów Inwestycji;	środki własne jednostek realizujących, fundusze unijne i krajowe	-
Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: - rozwój zintegrowanego transportu publicznego, - wdrażanie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, - wspieranie rozwoju i wdrażanie rozwiązań na rzecz transportu rowerowego jako integralnej części systemu transportowego	Zarządzający drogami, Zarządzający komunikacją publiczną	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne	-
Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg	Zarządzający drogami	według kosztów inwestycji;	środki własne jednostek realizujących	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem poziomu hałasu, zwłaszcza ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji nowych dróg, jak i lokalizacji centrów handlowych oraz lokalizacji budownictwa mieszkaniowego w sąsiedztwie już istniejących tras komunikacyjnych oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne	-
Monitoring hałasu	GIOŚ, zarządcy dróg	w ramach zadań własnych	środki własne	-
Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Powiat	w ramach zadań własnych	środki własne	-

Tabela 40 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – pola elektromagnetyczne

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: pola elektromagnetyczne				
Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń powstawania pól elektromagnetycznych	Gmina Woźniki	koszty w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ	koszty w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-

Tabela 41 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarowanie wodami

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: gospodarowanie wodami				
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOS	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Woźniki, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, inne podmioty	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: - działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, - przywracanie drożności cieków, - zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego zagrożenia powodziowego	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania wyposażenia służb ratowniczych reagujących w czasie powodzi	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Wykonywanie kontroli stanu technicznego koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	w ramach działań własnych zadanie ciągłe	środki własne	-

Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarka wodno-ściekowa

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa				
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, oraz urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	<p>Wg informacji UM w Woźnikach do 2024 r. do realizacji przewidziano następujące inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż ul. Lubszeckiej w Babienicy. Szacowany termin realizacji: 2020 r. Szacowany koszt realizacji zadania: 256 306,66 zł - Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kamienica Szacowany termin realizacji 2021-2022r. Szacowany koszt realizacji zadania: 5 000 000,00 zł Źródła finansowania: środki własne oraz środki zewnętrzne (dofinansowania unijne) - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lubsza Szacowany termin realizacji: 2022-2023r. Szacowany koszt realizacji zadania: 5 000 000,00 zł Źródła finansowania: środki własne oraz środki zewnętrzne (dofinansowania unijne) - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Kopernika w Woźnikach Szacowany termin realizacji: 2022 r. Źródła finansowania: środki własne gminy - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Krzyżowa

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
				<p>w Woźnikach Szacowany termin realizacji: 2022 r. Źródła finansowania: środki własne gminy</p> <p>- Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Woźniakach Szacowany termin realizacji: 2020-2021 r.</p> <p>Szacowany koszt realizacji zadania: 360 000,00 zł</p> <p>Źródła finansowania: środki własne oraz środki zewnętrzne (dofinansowania unijne)</p>
Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	<p>Wg informacji UM w Woźnikach do 2024 r. do realizacji przewidziano następujące inwestycje:</p> <p>- Budowa odcinka sieci wodociągowej w Babienicy ul. Kościelna 1 Szacowany termin realizacji: 2020 r. Źródła finansowania: środki własne gminy</p> <p>- Budowa odcinka sieci wodociągowej w Woźnikach ul. Kopernika Szacowany termin realizacji: 2021 r. Źródła finansowania: środki własne gminy</p> <p>- Budowa odcinka sieci wodociągowej w Woźnikach ul. Krzyżowa Szacowany termin realizacji: 2020 r. Źródła finansowania: środki własne gminy</p>

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
				<p>- Przebudowa sieci wodociągowej na terenie Lubszy.</p> <p>Szacowany termin realizacji: 2021-2022 r. Źródła finansowania: środki własne oraz środki zewnętrzne (dofinansowania unijne)</p> <p>Przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w Woźniakach ul. Moniuszki Szacowany termin realizacji: 2024 r. Szacowany koszt realizacji zadania: 333 670,27 zł</p>
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Tarnowskich Górach, Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej jest technicznie/ekonomiczne niezasadne.	Prywatni inwestorzy	według kosztów inwestycji;	środki własne	-

Tabela 43 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zasoby geologiczne

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zasoby geologiczne				
Uwzględnianie kopalni i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	--

Tabela 44 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – powierzchnia ziemi

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: powierzchnia ziemi				
Przywracanie powierzchni ziemi wartości przyrodniczej lub użytkowej	Zarządcy terenów	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR, Rolnicy	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszaniu zakwaszania gleb	ODR, Rolnicy	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	GIOS	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne,	-
Wprowadzanie odpowiednich zapisów w planowaniu przestrzennym uwzględniając ochronę powierzchni ziemi	Gmina Woźniki	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne,	-
Rekultywacja terenów zdegradowanych	Właściciele terenów	według kosztów inwestycji;	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-

Tabela 45 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska poprzez: - objęcie systemem odbierania odpadów wszystkich mieszkańców gminy, - rozwój selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych, niebezpiecznych, odpadów przydatnych do recyklingu, w tym surowców wtórnych i opakowań ze strumienia odpadów komunalnych - osiągnięcie wymaganych poziomów redukcji odpadów komunalnych	Gmina Woźniki, wytwórcy odpadów	w ramach kosztów funkcjonowania systemu odbierania i zagospodarowania odpadów; zadanie ciągłe	środki własne, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobierana od mieszkańców	-
Likwidacja dzikich składowisk odpadów komunalnych i ich rekultywacja	Gmina Woźniki, zarządcy terenów	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Prowadzenie kontroli w zakresie wypełniania przez podmioty ustaleń, zawartych w posiadanych zezwoleniach / decyzjach (m.in. na zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów	Gmina Woźniki, WIOŚ, Marszałek Województwa Śląskiego	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Realizacja zapisów gminnego programu usuwania azbestu	Gmina Woźniki, zarządcy obiektów	w ramach kosztów uwzględnionych w gminnym programie usuwania azbestu zadanie ciągłe, do roku 2032	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Edukacja mieszkańców dot. minimalizacji wytwarzania odpadów (zajęcia w szkołach, konsultacje społeczne, organizacja konkursów itp.), promowanie produktów wykonanych z surowców wtórnych	Gmina Woźniki, inne podmioty	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-

Tabela 46 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zasoby przyrodnicze

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zasoby przyrodnicze				
Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Ochrona oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, pomniki przyrody, rezerваты przyrody, stanowiska dokumentacyjne, obszary chronionego krajobrazu)	Gmina Woźniki GDOŚ, RDOŚ, Marszałek Województwa	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Właściciele lasów	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących	-
Usuwanie roślinności inwazyjnej w przypadku jej wystąpienia	Gmina Woźniki, zarządcy terenów	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe (np. WFOŚiGW), unijne	-

Tabela 47 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenie poważnymi awariami

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami				
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe	--
Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych z terenów o największej gęstości zaludnienia oraz stref ochronnych ujęć wody pitnej - poprzez opracowanie alternatywnych objazdów	Zarządcy dróg	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	Środki własne	-
Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	Środki własne	-

6.1 Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska

Budżet Gminy Woźniki

Wg danych GUS dochody Gminy Woźniki wyniosły w 2018 r. 44 635 622,87 zł, dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 4 630,25 zł. Dochody w ramach finansowania lub współfinansowania przez programy i projekty unijne wyniosły w 2018 r. 876 355,62 zł.

Wydatki z budżetu gminy wyniosły w 2018 r. 47 557 801,89 zł z czego na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska przeznaczono 6 607 884,27 zł. Budżet gminy, nie jest w stanie sfinansować samodzielnie wszystkich zadań z dziedziny ochrony środowiska i dlatego niezbędne jest pozyskanie na ich realizację funduszy unijnych lub innych środków krajowych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), który powstał w 1989 r. w okresie zmian ustrojowych Polski, jest głównym ogniwem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dysponując największym potencjałem finansowym. Narodowy Fundusz jest ważnym narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska w Polsce. Służą temu stabilne przychody, doświadczony kadry oraz wypracowane formy współpracy z beneficjentami. Narodowy Fundusz oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne, a także osoby fizyczne. W sektorze finansów publicznych Narodowy Fundusz jest również największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NFOŚiGW, kredyty udzielane przez banki ze środków NFOŚiGW, konsorcja czyli wspólne finansowanie NFOŚiGW z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki);
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia);
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych, bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).²⁶

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, a także ponadregionalnym. Działalność skierowana jest na współfinansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości.

Działalność finansowa skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,

²⁶ Strona internetowa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska: <https://nfosigw.gov.pl/o-nfosigw/>

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- ochrony atmosfery,
- ochrony ziemi,
- ochrony przyrody,
- edukacji ekologicznej,
- profilaktyki zdrowotnej,
- zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- monitoringu środowiska.²⁷

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 (POLiŚ)

POLiŚ jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS). Obszarem realizacji programu jest obszar całej Polski. Zgodnie z UP alokacja UE na POLiŚ wynosi 5 006,0 mln EUR z EFRR i 22 507,9 mln EUR z FS.

Głównym celem POLiŚ 2014-2020 będzie wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020, którym jest zrównoważony rozwój, oznaczający budowanie silnej, stabilnej i konkurencyjnej gospodarki, sprawnie i efektywnie korzystającej z dostępnych zasobów, tj. jednocześnie uwzględnia wymiar środowiskowy i gospodarczy prowadzonych inwestycji.

Najważniejszymi beneficjentami POLiŚ 2014-2020 będą podmioty publiczne (w tym jednostki samorządu terytorialnego) oraz podmioty prywatne (przede wszystkim duże przedsiębiorstwa).²⁸

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO)

Dziedziny oraz rodzaje przedsięwzięć wspieranych w latach 2014-2020 z Regionalnego Programu Województwa Śląskiego zostały dokładnie określone w dokumentach programowych. W programie wydzielono 13 obszarów wsparcia tzw. osi priorytetowych. Wśród nich znalazły się dwa istotne obszary z punktu widzenia ochrony środowiska:

Obszar IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna

Głównym celem realizacji programu w tym obszarze jest poprawa efektywności energetycznej w województwie śląskim. Oczekiwane efekty obejmują:

- zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i sektorze przedsiębiorstw,
- zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- zwiększenie udziału produkcji energii w wysokosprawnej Kogeneracji,
- zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów.

²⁷ Strona internetowa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach: <https://www.wfosigw.katowice.pl/>

²⁸ Strona internetowa Programu Infrastruktura i Środowisko: <https://www.pois.gov.pl/>

Obszar V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

Głównym celem realizacji programu w tym obszarze jest poprawa ochrony środowiska w województwie śląskim. Oczekiwane efekty obejmują:

- zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z systemu oczyszczania ścieków,
- zmniejszenie poziomu szkodliwych i niebezpiecznych odpadów komunalnych,
- zwiększenie atrakcyjności obiektów kulturowych regionu,
- wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie,
- doposażenie służb ratowniczych.

Program LIFE +

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych przedstawia następujący schemat.

Rysunek 8 Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych

[źródło: www.nfosigw.gov.pl]

Standardowe dofinansowanie projektu LIFE przez Komisję Europejską wynosi do 60% wartości kosztów kwalifikowanych, a w przypadku projektów przyrodniczych służących gatunkom i siedliskom priorytetowym do 75%. Polscy wnioskodawcy mogą dodatkowo ubiegać się

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

o współfinansowanie projektu ze środków krajowych NFOŚiGW uzupełniając montaż finansowy przedsięwzięcia nawet do 95% kosztów kwalifikowanych.²⁹

Fundusze norweskie

Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami). Generalnie, wnioskodawcami mogą być podmioty prywatne czy też publiczne, komercyjne bądź niekomercyjne, oraz organizacje pozarządowe ustanowione jako podmiot prawny w Polsce, jak również organizacje międzyrządowe działające w Polsce. Dla każdego z programów zostanie ustalony katalog podmiotów, które będą mogły ubiegać się o dofinansowanie. W ramach funduszy norweskich i EOG wydzielono kilkanaście programów (obszarów wsparcia). W ramach danego programu będzie można uzyskać dofinansowanie na projekty o podobnej tematyce.³⁰

²⁹ Strona internetowa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska: <https://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/informacje-ogolne/>

³⁰ www.eog.gov.pl

7. System realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027

Institucje zaangażowane w realizację „Programu...”

Podstawową zasadą realizacji opracowanego „Programu...” powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki. Z punktu widzenia niniejszego opracowania w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu „Programu...” (Gmina Woźniki);
- podmioty realizujące zadania „Programu...” (Gmina Woźniki, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania);
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty „Programu...” (GIOŚ, Powiat, Urząd Marszałkowski itp.);
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań „Programu...”.

Interesariusze zaangażowani w prace nad „Programem...”

Interesariusze „Programu...” to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które uczestniczą w tworzeniu projektu „Programu...” lub są bezpośrednio zainteresowane wynikami jego realizacji i eksploatacji. Interesariuszy można podzielić na wewnętrznych i zewnętrznych.

Interesariuszami wewnętrznymi są:

- Urząd Gminy Miejski w Woźnikach (Burmistrz, Rada Miejska, poszczególne Wydziały),

Interesariusze zewnętrzni:

- mieszkańcy,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje publiczne i inne działające na terenie Gminy Woźniki.

Procedury monitoringu, przeglądu stopnia realizacji programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)* organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia radzie gminy i przekazuje organowi wykonawczemu powiatu.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań „Programu...” niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy poszczególnymi szczeblami administracji publicznej, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Monitoring obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące, jakości środowiska.

Zestawienie wskaźników proponowanych do wykorzystania w trakcie oceny realizacji „Programu...” wraz z wartością bazową zawiera przedstawiona dalej tabela.

Tabela 48 Wskaźniki proponowane do monitoringu realizacji „Programu...”

Wskaźnik	Wartość bazowa	Źródło danych o wskaźniku
Obszar: powietrze atmosferyczne		
Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie.	4 (2018 r.)	WIOŚ
Długość ścieżek rowerowych na terenie gminy [km]	2,6 (2018 r.)	GUS
Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [kWh/rok]	min. 40 500 (2019 r. - efekt ekologiczny realizacji PONE- Etapy I-III)	Gmina
Obszar: Zagrożenia hałasem		
Liczba przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy [liczba punktów z przekroczeniami]	Brak danych	GIOŚ
Obszar: Pola elektromagnetyczne		
Średnie natężenie pola elektrycznego w badanym punkcie [V/m]	<0,27 (2019 r.)	GIOŚ
Obszar: Gospodarowanie wodami		
Ilość jednolitych części wód powierzchniowych, dla których klasyfikacja stanu wód była na poziomie dobrym	0 (2018 r.)	GIOŚ
Obszar: Gospodarka wodno-ściekowa		

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	49 (2018 r.)	GUS
Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m ³ /mieszkańca/rok]	32,1 (2018 r.)	GUS
Obszar: zasoby geologiczne		
Uwzględnianie kopalin i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Uwzględnia się	Gmina Woźniki
Obszar: powierzchnia ziemi		
Powierzchnia gruntów ornych nieużytków [ha]	58 (2014 r.)	GUS
Obszar: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów		
Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	572,82 (2018 r.)	GUS
Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [Mg]	2 261,78 (2018 r.)	GUS
Obszar: zasoby przyrodnicze		
Obszary prawnie chronione [ha]	895,70 (2018 r.)	GUS
Powierzchnia lasów	4 797,56 (2018 r.)	GUS
Obszar: zagrożenie poważnymi awariami		
Liczba poważnych awarii przemysłowych występujących w ciągu roku [szt.]	0	Rejestr GIOŚ

8. Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych

1). Strategia Rozwoju Gminy Woźniki 2022+

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki stanowi podstawowy dokument określający cele rozwoju, kierunki działań oraz listę bazowych przedsięwzięć, służących dynamizacji procesów rozwoju.

W oparciu o wizję rozwoju ustalono cztery cele strategiczne dla Gminy Woźniki, które plasują się w obszarach nazwanych:

- Perspektywy dla rozwoju
- Woźnicka wspólnota
- Magnetyczne Woźniki
- Korzenie Śląska.

W dokumencie wyznaczono następujące cele operacyjne:

- ✓ Gospodarcze wykorzystywanie zasobów gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- ✓ Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy stwarzający perspektywy rozwoju ekonomicznego mieszkańców i rodzin,
- ✓ Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających.
- ✓ Wspólna dbałość mieszkańców o zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego obszaru
- ✓ Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz och zdolność do samoorganizacji.
- ✓ Wykorzystanie poprawiającego się położenia komunikacyjnego gminy dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej.
- ✓ Sprzyjające warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
- ✓ Wizerunek Woźnik jako ostoji śląskich tradycji i ważnego miejsca na historycznej mapie Śląska.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w „Strategii Rozwoju Gminy Woźniki 2022+”.

2). Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022

W dokumencie wskazano następujące cele środowiskowe:

- poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami,
- zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- edukacja ekologiczna dot. gospodarki wodnej,
- zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych,
- zrównoważona gospodarka zasobami mineralnymi,
- racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi,
- zapewnienie właściwego postępowania z odpadami,
- ochrona zasobów przyrodniczych powiatu,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej,
- zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska,
- opracowanie dokumentów strategicznych i planistycznych

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022”

3). Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

W programie wyznaczono następujące cele ochrony środowiska:

- **Powietrze atmosferyczne**

Cele długoterminowe do roku 2024 :

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

- **Zasoby wodne**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

- **Gospodarka odpadami**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

- **Ochrona przyrody**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

- **Zasoby surowców naturalnych**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

- **Gleby**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

- **Tereny przemysłowe**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

- **Hałas**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

- **Promieniowanie elektromagnetyczne**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

- **Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: *proponowane* w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.*

4). Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

1. Cel operacyjny C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska

- I. Promowanie działań oraz wdrażanie technologii ograniczających antropopresję na środowisko przyrodnicze (infrastruktura ograniczająca negatywny wpływ działalności gospodarczej i komunalnej).
- II. Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- III. Wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, w tym ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.
- IV. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi wykorzystywanymi do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz utrzymanie i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę w województwie.
- V. Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ochrony wód podziemnych i racjonalizacji ich wykorzystania.
- VI. Wspieranie wdrożenia rozwiązań ograniczających niską emisję oraz zużycie zasobów środowiska i energii w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach i przestrzeni użyteczności publicznej.
- VII. Wsparcie modernizacji elektrowni i linii przesyłowych.
- VIII. Wspieranie tworzenia i wdrażania zintegrowanych systemów gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem sieci instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- IX. Wspieranie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności.
- X. Wspieranie działań na rzecz zmniejszenia uciążliwości hałasu.
- XI. Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy minimalizacji kosztów środowiskowych i krajobrazowych.
- XII. Wspieranie edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw prośrodowiskowych.
- XIII. Rekultywacja terenów zdegradowanych na cele środowiskowe.
- XIV. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: *proponowane* w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*.

5). Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

- 1. Cel strategiczny – Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom;
- 2. Cel strategiczny – Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywrócenia ładu przestrzennego;
- 3. Cel strategiczny – Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią;
- 4. Cel strategiczny – Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030.

6). Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022

Celem nadrzędnym Planu jest rozwijanie na terenie objętym Planem systemu gospodarki odpadami opartego na zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowywaniu ich do ponownego użycia, recyklingu oraz innych metodach odzysku i unieszkodliwiania.

Poszczególne cele w zakresie poszczególnych grup określono następująco:

- **Cele w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów:**

Zapobieganie powstawaniu odpadów (ZPO) jest działaniem stojącym najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami. ZPO stanowi istotny element w realizacji celów strategicznych. ZPO powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności działalności gospodarczej przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:**

1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów:
 - a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
 - b) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;
2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegający biodegradacji.
3. Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
4. Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie)
5. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.
6. Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.
7. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia.
8. Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.

9. Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi.
10. Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
11. Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. (suchej masy) i o cieple spalania powyżej 6MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznym:**

Zużyte baterie i akumulatory

1. Osiągnięcie w 2016 roku i w kolejnych latach poziomu ich zbierania w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych na rynek baterii i akumulatorów przenośnych.
2. Osiągnięcie poziomów wydajności recyklingu:
 - w przypadku zużytych baterii kwasowo-ołowiowych i zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych – 65% masy zużytych baterii kwasowo-ołowiowych lub zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych, w tym recykling zawartości ołowiu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów,
 - w przypadku zużytych baterii niklowo-kadmowych i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych – 75% masy zużytych baterii niklowo-kadmowych lub zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych, w tym recykling zawartości kadmu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów,
 - przypadku pozostałych zużytych baterii i zużytych akumulatorów – 50% masy zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

Odpady medyczne i weterynaryjne:

1. Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych leków z gospodarstw domowych.
2. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych.
3. Ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji:

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

1. Osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio: 95% i 85%.
2. Ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie ilości pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu).
3. Ograniczenie liczby pojazdów sprowadzanych z zagranicy bezpośrednio do krajowych stacji demontażu w sposób nielegalny.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (ZSEE)

1. Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania ZSEE

Odpady zawierające azbest

1. Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym Uchwałą Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r. POKA oraz w „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”.

Na podstawie zapisów rządowego POKA wyroby zawierające azbest powinny być usunięte do 2032 r. W programie przyjęto, iż w latach 2013-2022 z terenu województwa śląskiego powinny być poddane unieszkodliwieniu 40% tych odpadów, tj. 114 880 Mg.

Przeterminowane środki ochrony roślin

1. Podniesienie efektywności systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin.
2. Podniesienie efektywności systemu zbierania opakowań po środkach ochrony roślin pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami pozostałym:**

Zużyte opony

1. Utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku zużytych opon na poziomie co najmniej 75% a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.
2. Zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego, to jest zrównoważonego, użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

1. Uzyskanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu jak i innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo.
2. Zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem wyżej wskazanych odpadów, w szczególności zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu.

Komunalne osady ściekowe

1. Całkowite zaniechanie składowania komunalnych osadów ściekowych.
2. Zwiększenie masy komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi (w tym: współspalanie, oraz produkcja paliwa alternatywnego).
3. Maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach (przy spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego)

Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

1. Osiągnięcie i utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów.

Odpady opakowaniowe

1. Zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych.
2. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej następujących poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych i dla opakowań po środkach niebezpiecznych (w tym środkach ochrony roślin).

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022.*

7). Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032

Głównym celem przedmiotowego programu jest spowodowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu województwa śląskiego z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Do głównych zadań Programu należy:

- przeprowadzenie inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego i porównanie ich z dostępnymi źródłami,
- określenie stopnia i rejonów zagrożenia azbestem,
- określenie możliwości unieszkodliwiania odpadów azbestowych powstających w wyniku demontażu wyrobów zawierających azbest,
- określenie możliwości w zakresie edukacji społeczeństwa,
- określenie kosztów realizacji Programu oraz przedstawienie sposobu finansowania zadań w nim zawartych,
- przedstawienie sposobu zarządzania programem.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024

z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032*.

8). Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji

Głównym celem, postawionym w Programie ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, jest ochrona zdrowia mieszkańców województwa.

Wśród działań naprawczych w celu osiągnięcia ww. celu wymieniono m.in.:

- Ograniczenie emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy (do 1 MW),
- Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- Ograniczenie emisji ze źródeł punktowych,
- Spójna polityka planowania przestrzennego.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2020-2023

z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji*.

9). Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

I. Kierunek działania – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,

II. Kierunek działania – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,

III. Kierunek działania – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,

- IV. Kierunek działania – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
 - V. Kierunek działania – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - VI. Kierunek działania – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,
2. Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- I. Kierunek działania – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
 - II. Kierunek działania – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
 - III. Kierunek działania – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - IV. Kierunek działania – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.
3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski
- I. Kierunek działania – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

10). Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W dokumencie przyjęto następujące kierunki interwencji:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Polityce ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.*

11). Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

12). Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

I. Kierunek działań 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych

- Działanie 1.2.3. Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,

- Działanie 1.2.4. Wspieranie różnych form innowacji,

- Działanie 1.2.5. Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

II. Kierunek działań 1.3. Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki

- Działanie 1.3.2. Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

I. Kierunek działań 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,

- Działanie 3.1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- II. Kierunek działań 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
- Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii innowacyjności efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.

13). Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

- 1. Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego
- I. Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- II. Cel szczegółowy 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób zamieszkujących Gminy Woźniki w latach 2014-2018	7
Tabela 2 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny	9
Tabela 3 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy	9
Tabela 4 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego	10
Tabela 5 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń	13
Tabela 6 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla poszczególnych zanieczyszczeń	13
Tabela 7 Podmioty, które zgłosiły instalacje emitujące zanieczyszczenia do powietrza (stan na maj 2020 r.)	17
Tabela 8 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	24
Tabela 9 Tabela Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	25
Tabela 10 Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych	38
Tabela 11 Zużycie wody na terenie Gminy Woźniki w latach 2015-2018	41
Tabela 12 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy Woźniki w latach 2013-2018	42
Tabela 13 Długość czynnej sieci wodociągowej oraz liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie Gminy Woźniki w latach 2013 -2018	42
Tabela 14 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Woźniki w latach 2013-2018	43
Tabela 15 Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Woźniki	48
Tabela 16 Charakterystyka gleb w Gminie Woźniki	49
Tabela 17 Odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Woźniki w latach 2014-2018 w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami	57
Tabela 18 Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Woźniki (stan na dzień: 16.06.2020 r.)	59
Tabela 19 Powierzchnia lasów w Gminie Woźniki z podziałem na formy własności	62
Tabela 20 Pomniki przyrody w Gminie Woźniki	65
Tabela 21 Zadania zrealizowane – powietrze atmosferyczne	78
Tabela 22 Zadania zrealizowane - zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa	79
Tabela 23 Zadania zrealizowane – zasoby przyrodnicze	80
Tabela 24 Zadania zrealizowane – ochrona przed hałasem	81
Tabela 25 Zadania zrealizowane – ochrona powierzchni ziemi	82
Tabela 26 Zadania zrealizowane – gospodarka odpadami	83
Tabela 27 Zadania zrealizowane – edukacja ekologiczna	84
Tabela 28 Cele, kierunki działania oraz zadania – powietrze atmosferyczne	86
Tabela 29 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenia hałasem	89
Tabela 30 Cele, kierunki działania oraz zadania – pola elektromagnetyczne	91
Tabela 31 Cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarowanie wodami	92

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Tabela 32 Priorytety, cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarka wodno-ściekowa	94
Tabela 33 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby geologiczne	96
Tabela 34 Priorytety, cele, kierunki działania oraz zadania – powierzchnia ziemi.....	97
Tabela 35 Cele, kierunki działania oraz zadania - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	98
Tabela 36 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby przyrodnicze.....	100
Tabela 37 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenie poważnymi awariami	102
Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – powietrze atmosferyczne	103
Tabela 39 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenia hałasem	107
Tabela 40 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – pola elektromagnetyczne	109
Tabela 41 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarowanie wodami	110
Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarka wodno-ściekowa	112
Tabela 43 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zasoby geologiczne	115
Tabela 44 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – powierzchnia ziemi.....	116
Tabela 45 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	117
Tabela 46 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zasoby przyrodnicze	119
Tabela 47 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenie poważnymi awariami	120
Tabela 48 Wskaźniki proponowane do monitoringu realizacji „Programu...”	127

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Woźniki na tle powiatu lublinieckiego.....	6
Rysunek 2 Lokalizacja stref jakości powietrza w województwie śląskim	12
Rysunek 3 Stężenia średnie roczne pyłu PM10 w strefie śląskiej w latach 2010-2019.....	14
Rysunek 4 Liczba dni z przekroczeniem stężeń dobowych pyłu PM10 powyżej 50 µg/m ³ w strefie śląskiej w latach 2010-2019	14
Rysunek 3 Średnie roczne stężenia pyłu PM2,5 w województwie śląskim w latach 2010-2019.....	15
Rysunek 4 Średnie roczne stężenia benzo(a)pirenu w strefie śląskiej w latach 2010-2019	15
Rysunek 4 Podział województwa śląskiego na regiony, w których prowadzona jest kompleksowa, regionalna gospodarka odpadami komunalnym	55
Rysunek 5 Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych.....	123